

PORADNIK GOSPODARSKI

UKAZUJE SIĘ OD 1889 ROKU

MARZEC 2026

Życie doradcy kołem się toczy

Wieś pełna wiedzy – edukacja i nowe możliwości

PL ISSN 0137-6780 INDEX 369608
BEZ PŁATNY

Dobrego
dnia ➡ życzy

**R RADIO
POZNAŃ**

Do posłuchania
w całej Wielkopolsce.

Szanowni Państwo,

Długa i momentami sroga zima już powoli odpuszcza. Mamy nadzieję, że w marcu będziemy mieli okazję zaobserwować pierwsze oznaki wiosny. Jednym z jej symboli są bociany – takie jak ten na okładce bieżącego wydania „Poradnika Gospodarskiego”. Czy tradycyjnie jeszcze w tym miesiącu pojawiają się w południowej Wielkopolsce?

Bociany od zawsze rodziły pozytywne skojarzenia. Utrwały wizerunek wsi, jako miejsca, w którym czas płynie swoim tempem. Dziś obraz ten jest już nieco inny, mniej stereotypowy, a obszary wiejskie rozwijają się dynamicznie i przechodzą istotne przeobrażenia. Jednym z symboli tych zmian są prężnie działające koła gospodyń wiejskich. Wielkopolska wieś to bardzo dobre i w ostatnim czasie pożądane miejsce do życia. Należy jednak pamiętać, że najważniejszą funkcją wsi jest funkcja produkcyjna. Od zawsze jest to miejsce prowadzenia produkcji rolniczej, roślinnej i zwierzęcej. Żyjemy zatem w zgodzie z naturą i poszanowaniem tej istotnej dla bezpieczeństwa żywnościowego kraju roli obszarów wiejskich. Ponadto, wartym uwagi jest fakt dynamicznego rozwoju wykorzystania terenów wiejskich do budowania ciekawej oferty działalności pozarolniczej. Wszystkich zainteresowanych tą tematyką zachęcam do lektury artykułu „Wieś pełna wiedzy – edukacja i nowe możliwości” oraz do kontaktu z Działem Rozwoju Obszarów Wiejskich Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

Mając na uwadze zdobywanie nowej wiedzy i umiejętności, warto podkreślić, iż mamy już za sobą pierwsze tegoroczne konferencje, szkolenia i warsztaty. Jedno z takich wydarzeń miało miejsce w Sielinku. Wnioski z kilkugodzinnych wykładów i zajęć polegających na wymianie wiedzy oraz doświadczeń realizowanych na poletkach doświadczalnych w Sielinku są jasne: nowe technologie i rozwiązania usprawniające pracę w gospodarstwie będą tym lepsze i skuteczniejsze, im bardziej ich twórcy będą wsłuchiwać się w głos i potrzeby rolników.

Dużą w tym rolę doradców rolniczych, aby przepływ wiedzy i technologii był jak największy. Między innymi o tym, jak odbywało się to w najnowszej historii można przeczytać w artykule „Życie doradcy kołem się toczy”. Publikujemy go z okazji przypadającego na ten rok 70-lecia Państwowego Doradztwa Rolniczego w Wielkopolsce. Zapraszam do lektury.

dr inż. Justyna Winiarska
Dyrektor Wielkopolskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

W numerze

- 4 Życie doradcy kołem się toczy
- 8 W Sielinku o technologiach, które wspierają rolnictwo
- 10 Proces produkcji dżemu i jego znaczenie dla świadomego wyboru konsumenta
- 12 Nabory dla rolników
- 14 Krowa zimą, efekty latem – jak obecne decyzje wpływają na kolejną laktację
- 17 Kalendarz wydarzeń 2026
- 18 Elektroniczna ewidencja środków ochrony roślin od 2027 r.
- 20 Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
- 21 Poznaj chorobę
- 22 Efektywne mikroorganizmy w odbudowie życia biologicznego gleby
- 26 Uprawa konopi siewnych
- 29 Poznaj szkodnika
- 30 Pasieka przydomowa – zalety i możliwości
- 34 FSDN szansą na lepsze zrozumienie sytuacji gospodarstwa rolnego
- 36 Notowania cen
- 39 W obiektywie doradcy
- 40 Wieś pełna wiedzy – edukacja i nowe możliwości
- 42 Kącik rozrywki
- 43 Polewka

Wydawca

**Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu**

Dane kontaktowe
ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań
tel. 618 630 413,
email: gospodarski@wodr.poznan.pl
www.wodr.poznan.pl

Redakcja
Redaktor naczelny Jacek Strykowski
Korekta Edyta Browarska
Skład i łamanie Arek Borowczyk
Zdjęcia Freeplik, chyba, że wskazano inaczej
Podpisano do druku dnia 03.03.2026 r.

Druk Top Druk
Nakład 1500 egz.

wodr.poznan.pl

f WODRwPoznaniu
@ @wodr-poznan
W wodr_poznan

ŻYCIE DORADCY KOŁEM SIĘ TOCZY

70 lat doradztwa rolniczego w Wielkopolsce to także okres ścisłej współpracy doradców z przedstawicielkami kół gospodyń wiejskich. W różnym czasie i w różnym zakresie odbywał się transfer wiedzy, który przyczynił się do intensywnego rozwoju obszarów wiejskich.

GENOWEFA FELDGEBEL | DORADCA WODR W POWIECIE GRODZISKIM

2026 jest rokiem jubileuszu 70-lecia Państwowego Doradztwa Rolniczego w Wielkopolsce. W każdym z tegorocznych numerów „Poradnika Gospodarskiego” ukazuje się artykuł poświęcony tej tematyce. Zapraszamy na podróż w czasie i opowieść o tym, jaką rolę odegrało doradztwo rolnicze w przemianach, które zaszły na wielkopolskiej wsi w zakresie rozwoju lokalnych społeczności, budowania ich tożsamości, podtrzymywania tradycji, ale też przystosowywania się do zmieniającej się rzeczywistości, a nierzadko także do jej kreowania.

DOROBK WIEJSKIEGO GOSPODARSTWA DOMOWEGO

W 1973 roku utworzono w Rolniczym Rejonowym Zakładzie Doświadczalnym w Sielinku Sekcję Wiejskiego Gospodarstwa Domowego. Do działalności upowszechnieniowej zostały włączone gminne instruktorki Wiejskiego Gospodarstwa Domowego. Przekształcenie sekcji w dział Wiejskiego Gospodarstwa Domowego miało miejsce w 1986 roku, czyli 40 lat temu.

W tym okresie Gminne Związki Kółek i Organizacji Rolniczych nie miały już etatów dla instruktorek kół gospodyń wiejskich (KGW). Zatem lukę tę wypełniły z dużym zaangażowaniem instruktorki ds. Wiejskiego Gospodarstwa Domowego, pracujące w każdej gminie, a współpracujące z instruktorkami z Wojewódzkiego Ośrodka Postępu Rolniczego w Sielinku (dzisiejszy WODR).

Według relacji ówczesnych przewodniczących kół gospodyń wiejskich na ten okres przypada najbardziej aktywna działalność organizacji kobiecych. Zadaniem instruktorek było zachęcanie członkiń KGW do nauki prawidłowego i racjonalnego żywienia rodziny. Instruktorki współpracowały ze wszystkimi kobietami, zarówno tymi z indywidualnych gospodarstw rolnych, ale też pracownicami Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR) i Rolniczymi Spółdzielniami Produkcyjnymi (RSP) – zrzeszonymi i niezrzeszonymi w KGW.

Ożywiona i twórcza działalność KGW była poszerzona o systematyczne wyjazdy na szkolenia i pokazy żywieniowe do Wojewódzkiego Ośrodka Postępu Rolniczego w Sielinku. Dział Wiejskiego Gospodarstwa Domowego mógł się pochwalić imponującym dorobkiem w zakresie wydawnictw: ulotek konspektów, instrukcji do każdego tematu demonstracyjnego i pokazów, co niewątpliwie ułatwiało pracę w terenie. Odbывały się tam ciekawe prelekcje i szereg spotkań, podczas których dzielono się wiedzą i przekazywano dobre rady dla kobiet, a przede wszystkim dla instruktorek WGD.

BYŁ ENTUZJAZM I CHĘĆ

Działalność społeczna w pierwszych latach funkcjonowania państwowego doradztwa rolniczego różniła się od obecnej roli KGW. Nie było mowy o wsparciu finansowym, ale na obszarach wiejskich był za to entuzjazm i chęć działania w celu wprowadzania postępu w gospodarstwach rolnych i domowych.

Współpraca z KGW to ważny rozdział w historii 70-lecia państwowego doradztwa rolniczego w Wielkopolsce. Podkreśla m.in. rolę, jaką koła odegrały i nadal odgrywają w procesie rozwoju obszarów wiejskich. W różnych okresach funkcje koordynatorów działalności KGW pełnili przedstawiciele Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” (Praktyczna Pani), Spółdzielni Kółek Rolniczych. Działalność Koła obejmowała zagadnienia związane z pracą i życiem

kobiety na wsi. Panie uczestniczyły w pogadankach, prelekcjach oraz szkoleniach organizowanych i prowadzonych przez instruktorki ODR.

Tematyka była bardzo rozległa i dotyczyła takich obszarów jak:

- upowszechnianie zasad racjonalnego żywienia rodziny,
- podnoszenie higieny i estetyki zagrod wiejskich,
- propagowanie uprawy na własne potrzeby warzyw i owoców o szerokim asortymencie,
- rozwijanie produkcji drobnego inwentarza w oparciu o własne pasze,
- tworzenie właściwych warunków do wychowania dziecka,
- tworzenie tzw. dziecińców na czas żniw,
- upowszechnianie profilaktyki i oświaty zdrowotnej.

KURSY, DYSTRYBUCJA, SPOTKANIA I WYCIECZKI

Zadania te były realizowane przez organizację kursów, demonstracji, pokazów, wystaw, szkoleń wyjazdowych i konkursów. Największą popularnością cieszyły się kursy kroju i szycia, robótek ręcznych, gotowania i pieczenia. Członkinie KGW i gospodynie domowe chętnie brały udział w wielu konkursach, np.: więcej owoców i warzyw, piękny ogród i zadbana posesja, konkursy mleczarskie, odchów prosiąt, tucz bekonów i innych, zajmując wysokie lokaty i uznanie organizatorów.

KGW zajmowały się rozprowadzaniem piskląt i paszy dla drobiu oraz wypożyczaniem naczyń niezbędnych do organizacji spotkań rodzinnych. Z inicjatywy KGW odbywały się różne spotkania okolicznościowe: Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Seniora, a także wieczorki karnawałowe i zabawy dla mieszkańców wsi. Bardzo często pod gołym niebem.

KGW organizowały również wycieczki krajoznawcze pod hasłem „Poznajmy kraj ojczysty”. W tym trudnym okresie, podejmowano wraz z instruktorkami WGD najróżniejsze działania aktywizujące społeczność lokalną. Kwitło życie towarzyskie i społeczne, a działaniem cieszącym się dużą popularnością były wyjazdy do teatru, kina, miejsc kultury maryjnego itp. Twórcze wyjazdy kształtowały światopogląd i jednocześnie budowały lokalną tożsamość.

IMPULS, KTÓRY OŻYWIŁ KOŁA

KGW są jednymi z najprężniej działających organizacji społecznych na obszarach wiejskich oraz w małych miasteczkach. Aktywizują lokalne społeczności, organizują różnorodne spotkania edukacyjno-integracyjne oraz promują miejscowe tradycje, kultywując dziedzictwo kulturowe i kulinarne.

Często dzięki ich inicjatywom powstawała i była modernizowana infrastruktura, która służy mieszkańcom obszarów wiejskich. Dzisiejsze organizacje kobiet aktywnie uczestniczą w życiu całego kraju, gdyż od 9 listopada 2018 roku koła działają na podstawie Ustawy o kołach gospodyń wiejskich.

Nadanie osobowości prawnej to niezaprzeczalny impuls do wyraźnego ożywienia działalności w kobiecych organizacjach, gdyż na podstawie ww. ustawy KGW otrzymują finansowe wsparcie w wysokości 7-10 tys. zł na działalność statutową. Rejestracje KGW w ARiMR oraz finansowe wsparcie jest bardzo ważne, ale wymaga wielu działań administracyjnych, w czym bardzo często pomagają doradcy WODR.

W ostatnim czasie obserwujemy wyraźne pobudzenie i rozkwit wszechstronnej działalności KGW, dla których bardzo istotne okazało się również wsparcie samorządu wojewódzkiego i samorządów gminnych, które udostępniają miejsca spotkań oraz często dofinansowują różne nowe i ciekawe inicjatywy.

BY ŻYŁO I PRACOWAŁO SIĘ LEPIEJ

Warto podkreślić, że zarówno kiedyś, jak i dziś działalność KGW charakteryzowała się dużą różnorodnością. Zawsze wynikała z zapotrzebowania środowiska na zagadnienia, na które należało akurat położyć nacisk. Działania KGW na rzecz obszarów wiejskich w chwili obecnej mają na celu rozwój kultury lokalnej i regionalnej, ale także wspieranie rozwoju przedsiębiorczości kobiet.

KGW inicjują i prowadzą działania na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet na wsi. Nadal prowadzona jest też aktywność oświatowo-kulturalna w środowiskach wiejskich. Często są rozwijane formy współdziałania KGW w powiecie. Należy się cieszyć, że obecnie możemy korzystać z dóbr narodowej kultury w szerszym zakresie, integrując się na wspólnych szkoleniach, pokazach, konkursach, imprezach plenerowych i wyjazdach edukacyjno-integracyjnych.

Jednak w obecnym okresie zarządy KGW mierzą się z niełatwym administrowaniem, dokumentowaniem i sprawozdawczością w związku z korzystaniem ze środków zewnętrznych na działalność statutową. Tu dużą rolę do odegrania mają m.in. doradcy z ośrodków doradztwa.

AGROTURYSTYKA I TURYSTYKA

Ważnym elementem działań WODR na rzecz rozwoju obszarów wiejskich jest organizacja szkoleń z zakresu agroturystyki i turystyki wiejskiej, prowadzenia działów specjalnych (pieczarkarstwo, drobiarstwo, uprawa truskawek, borówek i innych sadów owocowych) czy gospodarstw ekologicznych. Pozwala ona zapoznać się z możliwościami poszerzenia zakresu działalności, co często pozwala pozyskać dodatkowe źródło dochodu.

W celu promocji agroturystyki, ekologii i alternatywnych źródeł dochodu, poczynając od 1967 roku, odbywają się coroczne wyjazdy edukacyjne pod kierunkiem doradców WODR. Tego typu inicjatywy aktywizują lokalną społeczność, sprzyjają integracji, pozwalają zdobyć i usystematyzować wiedzę. Dlatego zawsze cieszą się ogromnym zainteresowaniem.

ZMIENNA ROLA DORADCY

Na przestrzeni lat zmieniała się rola doradcy na obszarach wiejskich. Mogę powiedzieć, że kiedyś łatwiej było dotrzeć do środowiska rolniczego. Rolnicy w trudnych czasach wprowadzali w swych gospodarstwach innowacyjne rozwiązania, poprzez specjalizację w produkcji roślinnej, zwierzęcej, stosując polecane przez doradców nowe środki produkcji: nawozy, pasze, materiał siewny, środki ochrony roślin, regulatory wzrostu.

Postęp w gospodarstwach rolnych i domowych odbywał się pod kierunkiem doradców służby gminnej, a nadzorowanej przez inspektorów RRZD Sielinko czy później przez doradców WOPR. Była to praca samodzielna i twórcza, tworzona od podstaw, polegająca na wprowadzaniu zasad postępu do zagród wiejskich. Efekty tej pracy były wyraźnie widoczne i niezwykle doceniane przez rolników i gospodynie domowe.

W związku z tym doradcy, inspektorzy, agronomowie, zootechnicy cieszyli się ogromnym uznaniem w środowisku wiejskim. Byli bardzo szanowani i poważani. Odbywały się Krajowe Zjazdy Doświadczalników organizowane przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego i Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Miałam okazję w nich uczestniczyć i między innymi obserwować, jakim szacunkiem oraz uznaniem cieszyli się doradcy rolni. W środowisku wiejskim byli autorytetami.

WNIOSKI, DOFINANSOWANIA, BIZNESPLANY

Pracownicy WODR, wykonując swoją misję doradczą, wspierają również działalność pozarolniczą. Zachęcają do niej, przekazując na szkoleniach informacje o możliwości ubiegania się o środki pomocowe na działalność pozarolniczą, wskazując kierunki działania i możliwości rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich przy wykorzystaniu dofinansowania proponowanego przez ARiMR. Doradcy z powodzeniem pomagają tworzyć wnioski i biznesplany, które przekładają się na powstawanie nowych miejsc pracy.

Pomagamy także ubiegać się o dofinansowania na usługi i działania proponowane przez Urząd Pracy. Bierzemy udział w opracowywaniu lokalnych strategii rozwoju, w których wymieniane są pożądane kierunki: rękodzielnictwo artystyczne, usługi turystyczne, przetwórstwo tradycyjnej żywności, drobna wytwórczość i usługi dla ludności. Zdajemy sobie sprawę, że rozwój przedsiębiorczości wiejskiej ma duży wpływ na rozwój regionu, ale również na poprawę jakości życia na wsi. ■

W SIELINKU O TECHNOLOGIACH, KTÓRE WSPIERAJĄ ROLNICTWO

Szkolenie pod nazwą „Ochrona upraw w nowoczesnym rolnictwie – monitoring, precyzyjne zwalczanie chwastów, nawadnianie – wykorzystanie AI oraz robotyki” odbyło się 28 stycznia w Sielinku. Rolnicy i doradcy otrzymali sporą dawkę najnowszej wiedzy w tym zakresie, a następnie wzięli udział w inspirujących warsztatach.

RENATA GRZEŚKOWIAK-STERNALSKA | DZIAŁ METODYKI DORADZTWA, SZKOLEŃ I WYDAWNICTW

Odnowione sale Centrum Wystawowo-Szkoleniowego w Sielinku regularnie są miejscem warsztatów, szkoleń i konferencji dla wielkopolskich rolników. W środę, 28 stycznia 2026 r. odbyło się tam szkolenie zorganizowane przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, poświęcone nowoczesnym rozwiązaniom w zakresie ochrony i zarządzania uprawami. W wydarzeniu uczestniczyli doradcy WODR, rolnicy z całej Wielkopolski oraz specjaliści z Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego (PCSS) oraz Sieci Badawczej Łukasiewicz – Poznańskiego Instytutu Technologicznego (PIT Łukasiewicz).

WSPARCIE WODR DLA TYSIĘCY ROLNIKÓW

Spotkanie otworzyła dyrektorka WODR, Justyna Winiarska, która następnie przekazywała głos kolejnym prelegentom. Pierwsza prezentacja była poświęcona bezpłatnym usługom doradczym oraz szkoleniom świadczonym przez WODR. Jest to bardzo szeroki wachlarz tematyczny usług i szkoleń finansowanych zarówno z Planu Strategicznego PS WPR na lata 2023-2027, jak i szkoleń gminnych i powiatowych realizowanych w ramach działań statutowych WODR.

Doradcy WODR corocznie realizują usługi i szkolenia z Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 dla kilku tysięcy rolników w Wielkopolsce. Pośród dostępnych tematów usług i szkoleń wiele jest związanych z ochroną upraw, np.: „Biologiczne metody ochrony roślin”, Ekoschematy – system na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt”, „Rolnictwo ekologiczne”, „System Integrowanej produkcji roślin”, „Zadrzewienia i systemy rolno-leśne”, „Zobowiązania środowiskowe i klimatyczne, w tym ochrona zasobów genetycznych zwierząt i roślin”.

ROBOTYKA I POJAZDY AUTONOMICZNE NA POLACH

Szczególnym beneficjentem bezpłatnych usług doradczych są młodzi rolnicy, do których jest adresowana interwencja I.11 Premie dla młodych rolników. Warto podkreślić, że zgodnie z wymogami ARIMR, aby uzyskać płatności w ramach tej interwencji, należy skorzystać z bezpłatnego doradztwa. Jest to dla rolników rozpoczynających gospodarowanie możliwość uzyskania wsparcia nie tylko w spełnieniu wymogów agencyjnych, ale również rozwoju gospodarstw dzięki zdobywanej wiedzy.

Dla uzyskania dobrych plonów rolnicy potrzebują dobrze nawożonej gleby, odpowiedniej ilości wody oraz ochrony przed zachwaszczeniem, chorobami i szkodnikami. Jeszcze 20–30 lat temu na polach powszechne było ręczne pienie buraków i innych upraw. Dziś, przy znacznie większych arealach gospodarstw oraz narastającym braku rąk do pracy, stosuje się już inne rozwiązania. Ochrona chemiczna, choć skuteczna, niesie ze sobą zagrożenia dla środowiska, dlatego bardzo duże znaczenie mają prace projektowe i testowe nad alternatywnymi metodami opartymi na robotyce i pojazdach autonomicznych, które mogą mechanicznie pielęgnować uprawy z dużą precyzją.

SZTUCZNA INTELIGENCJA TESTOWANA W SIELINKU
Uczestnicy szkolenia poznali nowoczesne metody monitoringu upraw oraz precyzyjnego zwalczania chwastów, rozwijane w ramach międzynarodowego projektu agrifoodTEF. Marek Szychta – Główny Specjalista ds. Konstrukcji Maszyn Rolniczych i Leśnych z Sieci Badawczej Łukasiewicz – Poznańskiego Instytutu Technologicznego zaprezentował wykorzystanie sztucznej inteligencji, sensorów oraz robotyki w identyfikacji zagrożeń dla upraw i ograniczaniu stosowania środków ochrony roślin. Przedstawione rozwiązania są testowane m.in. na polach doświadczalnych w Sielinku, gdzie weryfikowana jest ich skuteczność w warunkach rzeczywistej produkcji rolniczej.

Następnie Adam Fojud programista WODR omówił cyfrowe wsparcie ochrony roślin w ramach systemu eDWIN, który opiera się na danych, analizach oraz doświadczeniu doradców WODR. Uczestnicy dowiedzieli się, w jaki sposób narzędzia cyfrowe pomagają podejmować trafniejsze decyzje dotyczące ochrony upraw, a także jak system ten wpisuje się w szerszą strategię cyfryzacji rolnictwa.

MOŻNA ZUŻYWAĆ MNIEJ ZASOBÓW

Kolejnym elementem szkolenia była prezentacja doświadczeń z inteligentnym nawadnianiem ziemniaków, realizowanych w ramach projektu OpenAgri. Radosław Taraciński z Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego przedstawił wyniki badań prowadzonych we współpracy z WODR. Pokazują one, jak analiza danych i modele predykcyjne mogą wspierać efektywne gospodarowanie wodą oraz zwiększać odporność upraw na zmieniające się warunki klimatyczne.

Skutkiem zmian klimatycznych są m.in. coraz częściej występujące susze. Sprawiają one, że zapewnienie odpowiedniej ilości wody dla upraw staje się jednym z kluczowych wyzwań współczesnego rolnictwa i w wielu przypadkach wymagane jest zastosowanie systemów nawadniania. Jednocześnie konieczne jest zachowanie opłacalności produkcji, dlatego tak istotna staje się optymalizacja nawadniania z wykorzystaniem danych, czujników oraz narzędzi cyfrowych.

Zastosowanie zaawansowanych algorytmów nawadniania opracowanych przez PCSS i testowanych w projekcie OpenAgri na uprawie ziemniaka na polu w Sielinku pozwoliło na osiągnięcie plonów wyższych o 26% względem naturalnie nawadnianego pola referencyjnego. Potwierdziło to efektywność systemu przy jednoczesnej minimalizacji zużycia zasobów wodnych.

IDENTYFIKACJA OBSZARÓW WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA

W dalszej części spotkania uczestnicy wzięli udział w warsztatach „Otwarte technologie i rozwiązania cyfrowe wspierające rozwój wielkopolskiego rolnictwa” poprowadzonych przez Piotra Nowaka z Sieci Badawczej Łukasiewicz – Poznańskiego Instytutu Technologicznego. Warsztaty zrealizowane w formule co-creation, z wykorzystaniem metody design thinking, stanowiły element projektu OpenAgri.

Celem warsztatów było zrozumienie codziennych wyzwań rolników i zidentyfikowanie obszarów, w których technologie cyfrowe mogą przynieść realne wsparcie i zwiększyć wydajność oraz zysk. Każda z grup złożona z doradców WODR i rolników rozpatrywała przebieg typowego dnia w gospodarstwie, w okresie spiętrzenia prac np. w czasie żniw, czy siewów. Wzięto pod uwagę specyfikę gospodarstw z produkcją roślinną i z hodowlą zwierząt oraz gospodarstw prowadzących tylko produkcję roślinną. Skupiono się na wskazaniu momentów, które są najbardziej czasochłonne, angażujące zasoby lub obciążone ryzykiem błędów. W rezultacie powstały fiszki z konkretnymi potrzebami rolników, które mogą stanowić wyzwania dla inżynierów. Dla przykładu powszechne stwierdzenie „rolnik ma za dużo papierkowej roboty” mogło zostać przełożone na problem „Jak moglibyśmy zautomatyzować zbieranie danych do wniosków obszarowych za pomocą czujników?”.

Szkolenie zakończyło się wymianą doświadczeń, rozmowami i dyskusją, które umożliwiły bezpośredni dialog pomiędzy rolnikami, doradcami oraz specjalistami WODR i instytutów naukowych. Spotkanie potwierdziło, że WODR, we współpracy z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym oraz Siecią Badawczą Łukasiewicz – Poznańskiego Instytutu Technologicznego odgrywa istotną rolę w testowaniu i wdrażaniu nowoczesnych technologii na rzecz rozwoju rolnictwa w Polsce. ■

PROCES PRODUKCJI DŻEMU I JEGO ZNACZENIE DLA ŚWIADOMEGO WYBORU KONSUMENTA

Owoce są źródłem wielu składników o charakterze prozdrowotnym.

Wśród związków bioaktywnych znajdujących się w owocach można wyróżnić polifenole, antocyjany, karotenoidy, które korzystnie wspierają m.in. funkcjonowanie układu sercowo-naczyniowego. W owocach znajdują się również składniki mineralne.

Jednakże ze względu na sezonowość występowania świeżych owoców i ich ograniczoną trwałość, powszechną praktyką przedłużania dostępności tych produktów jest ich przetwarzanie i utrwalanie.

MAGDALENA CYWIŃSKA-ANTONIK, JUSTYNA SZCZEPAŃSKA-STOLARCZYK,
KRYSTIAN MARSZAŁEK | INSTYTUT BIOTECHNOLOGII PRZEMYSŁU ROLNO-SPOŻYWCZEGO
IM. PROF. WACŁAWA DĄBROWSKIEGO - PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Na półkach sklepowych owoce dostępne są w postaci przetworów takich jak: soki, syropy, konserwy czy też produkty słodzone np. dżemy czy konfitury. W przypadku dżemów, w Polsce od lat największym zainteresowaniem konsumentów cieszą się dżemy truskawkowe, wiśniowe i brzoskwiniowe.

Według Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej dżemów, konfitur, galaretek, marmolad, powideł śliwkowych oraz słodzonego przecieru z kasztanów jadalnych (Dz. U. poz. 1398 oraz z 2004 r. poz. 662, a także z 2017 r. poz. 1944), dżem to mieszanina cukrów, wody oraz pulpy lub przecieru z co najmniej jednego rodzaju owoców, doprowadzona do odpowiednio żelowanej konsystencji. Obecna Dyrektywa Rady 2001/113/WE określa minimalną ilość składnika owocowego na poziomie 35%, zaś w dżemach ekstra na poziomie 45%. Natomiast najnowsza Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 maja 2024 r. oraz aktualne rozporządzenie MRiRW z dnia 24 lipca 2025 r., których zapisy będą obligatoryjne w kraju od 14 czerwca 2026 r., wprowadza zmianę w minimalnej ilości składnika owocowego użytego do produkcji dżemów do minimum 45% pulpy lub przecieru, a w dżemach ekstra – minimum 50% (z pewnymi wyjątkami).

W procesie technologicznym produkcji dżemów, dozwolony jest dodatek soków owocowych, pochodzących z cytrusów (do wszystkich tego rodzaju produktów wytworzonych z naszych rodzimych surowców) czy z owoców czerwonych (do dżemów truskawkowych lub malinowych). Podczas produkcji można używać także pektyny, która charakteryzuje się właściwościami zagęszczającymi i odpowiedzialna jest za wytworzenie żelowanej konsystencji. Pektyny najczęściej pozyskiwane są z wyłóków, stanowiących odpad po wytłaczaniu soków jabłkowych lub cytrusowych i jest to substancja pochodzenia naturalnego. W końcowym etapie wytwarzania, gotowy dżem poddaje się procesowi pasteryzacji w celu zapewnienia przedłużonej trwałości produktu poprzez zagwarantowanie bezpieczeństwa mikrobiologicznego (Schemat 1).

Schemat 1. Proces technologiczny produkcji dżemu ze świeżych owoców

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, etykieta produktu spożywczego powinna zawierać wszystkie ważne informacje, które mogą mieć znaczenie dla konsumenta – tak, aby mógł on świadomie zdecydować, co wybiera i spożywa. Według obowiązujących regulacji prawnych, na etykiecie muszą znaleźć się takie informacje jak: nazwa produktu, wykaz składników (w kolejności malejącego udziału w produkcie), gramatura, data minimalnej trwałości (najlepiej spożyć przed ...) lub termin przydatności do spożycia (należy spożyć do...), warunki przechowywania, nazwa i adres producenta, kraj pochodzenia, wartość odżywcza, wykaz alergenów. Brak jakiegokolwiek z wyżej wymienionych informacji może wprowadzić konsumenta w błąd. Co istotne, regulacjom podlegają również wszelkie dodatkowe informacje na etykiecie, np. oświadczenia zdrowotne – tzn. informacje sugerujące, że produkt ma określone właściwości prozdrowotne lub odżywcze (np. „wspomaga odporność”, „obniża poziom cholesterolu”) lub żywieniowe – tzn. takie, które informują o określonym udziale lub braku konkretnych składników (np. „źródło błonnika”, „bez dodatku cukru”). Nie można zamieszczać takich komunikatów dowolnie, bez uprzedniego spełnienia bardzo konkretnych wymagań określonych w Rozporządzeniu (WE) nr 1924/2006 oraz wytycznych EFSA.

Dżemy, choć często postrzegane są jedynie jako słodki dodatek do posiłku, kryją w sobie bogactwo owoców i zawartych w nich substancji prozdrowotnych. Dzięki nowoczesnym procesom technologicznym i obowiązkowi stosowania się do regulacji prawnych, konsument może mieć pewność, że spożywa produkt bezpieczny o wysokiej jakości sensorycznej. Niewątpliwym wsparciem nabywców jest także etykietowanie żywności, które wyraźnie wspomaga dokonywanie świadomych wyborów żywieniowych. ■

Źródła:

- Oleśki, R., & Harasym, J. (2016). Choroby układu sercowo-naczyniowego (CVD) – prewencyjna i terapeutyczna rola polifenoli zawartych w diecie. *Choroby cywilizacyjne i społeczne XXI w. – przegląd i badania*, 47.
- Lasota, M., Lesiów, T., & Oziębłowski, M. (2019). Możliwość wprowadzenia na rynek innowacyjnych produktów – dżemów z warzyw. *Badania wstępne. Nauki Inżynierskie i Technologie*, 3, 34.
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej dżemów, konfitur, galaretek, marmolad, powideł śliwkowych oraz słodzonego przecieru z kasztanów jadalnych. (Dz. U. Nr 143, poz. 1398 z póź. zm).
- Dyrektywa Rady 2001/113/WE z dnia 20 grudnia 2001 r. odnosząca się do dżemów owocowych, galaretek i marmolady oraz słodzonego purée z kasztanów przeznaczonych do spożycia przez ludzi owocowych, galaretek i marmolady oraz słodzonego purée z kasztanów przeznaczonych do spożycia przez ludzi.
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej dżemów, konfitur, galaretek, marmolad, powideł śliwkowych oraz słodzonego przecieru z kasztanów jadalnych. (Dz. U. Nr 143, poz. 1398 z póź. zm).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1438 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zmiany dyrektywy Rady 2001/110/WE odnoszącej się do miodu, dyrektywy Rady 2001/112/WE odnoszącej się do soków owocowych i niektórych podobnych produktów przeznaczonych do spożycia przez ludzi, dyrektywy Rady 2001/113/WE odnoszącej się do dżemów owocowych, galaretek i marmolady oraz słodzonego przecieru z kasztanów przeznaczonych do spożycia przez ludzi oraz dyrektywy Rady 2001/114/WE odnoszącej się do niektórych rodzajów częściowo lub całkowicie odwodnionego mleka konserwowanego przeznaczonego do spożycia przez ludzi.
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 lipca 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej dżemów, konfitur, galaretek, marmolad, powideł śliwkowych oraz słodzonego przecieru z kasztanów jadalnych. (Dz.U. 2025 poz. 991).
- Rozporządzenie (We) Nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności (Dz.U. UE L 404 z 30.12.2006 r. z późn. zm.)

NABORY DLA

DZIAŁ ROLNICTWA EKOLOGICZ

DOPLATY DO UBEZPIECZENIA

od 9 lutego 2026 do 10 marca 2026

Wciąż można składać wnioski w ramach interwencji I.12.1 Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich. Nabór skończy się 10 marca, a jego celem jest długoterminowe zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego i różnorodności w rolnictwie. Interwencja ma ponadto zapewnić stabilność ekonomiczną produkcji rolnej UE.

DOPLATY BEZPOŚREDNIE

od 15 marca 2026 do 15 maja 2026

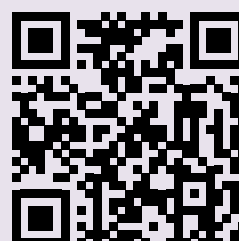
15 marca rusza nabór wniosków bezpośrednich w tym:

- interwencji: I.1 Podstawowe wsparcie dochodów, I.1.1 Płatność dla małych gospodarstw, I.2 Płatność redystrybucyjna, I.3 Płatność dla młodych rolników,
- ekoschematów: I.4.1 Obszary z roślinami miododajnymi, I.4.2 Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, I.4.3 Integrowana Produkcja Roślin, I.4.4 Biologiczna uprawa, I.4.5 Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych, I.4.6 Dobrostan zwierząt, I.4.7 Grunty wyłączone z produkcji, I.4.8 Materiał siewny kategorii elitarny lub materiał siewny kategorii kwalifikowany
- wsparcia dochodów związanych z produkcją do krów, bydła, owiec, kóz, buraków cukrowych, chmielu, lnu, konopi włóknistych, pomidorów, truskawek, ziemniaków skrobiowych, roślin pastewnych oraz roślin strączkowych na nasiona (interwencje kolejno: I.5.1-I.5.13)
- interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych, ekologicznych i leśnych.

REKOMPENSTATA

od 1 lutego 2026 do 31 marca 2026

Od 1 lutego do 31 marca 2026 r. producenci rolni mogą składać wnioski o wypłatę rekompensaty do Oddziału Terenowego KOWR (osobiście, pocztą lub elektronicznie), jeśli nie otrzymali zapłaty za produkty rolne, które wyprodukowali i które zostały zbyte podmiotowi skupującemu. O rekompensatę mogą starać się rolnicy oraz grupy producentów rolnych.

DOBROSTAN ZWIERZĄT

od 15 marca 2026 do 21 marca 2026

Rolnicy, którzy złożyli wnioski w 2025 roku o płatność do dobrostanu zwierząt muszą w terminie od dnia 15 marca do dnia 21 marca 2026 r., ARiMR dostarczyć w przypadku realizowania odpowiednich wartości:

- Rejestr wybiegu lub Oświadczenie o zapewnieniu wybiegu dla krów mlecznych, krów mamek, opasów
- Rejestr sposobu utrzymywania loch w okresie okołoporodowym
- Rejestr terminów odsadzenia prosiąt i cieląt
- Oświadczenie o zapewnieniu wszystkim utrzymywanym w gospodarstwie kurczętom brojlerom co najmniej 6 godzin nieprzerwanej ciemności podczas doby
- Oświadczenie o zapewnieniu wszystkim utrzymywanym w gospodarstwie indykom co najmniej 8 godzin nieprzerwanej ciemności podczas doby
- Oświadczenie o zapewnieniu dostępu do powierzchni zewnętrznych lub bieżalni dla koni
- Oświadczenie o zapewnieniu dostępu do zewnętrznej powierzchni bytowej dla kóz
- Oświadczenie o zapewnieniu zwierzętom utrzymywania na ściółce
- Oświadczenie o zapewnieniu wypasu lub dostępu do zewnętrznej powierzchni bytowej dla owiec i koni
- Oświadczenie o zapewnieniu wypasu dla kóz

DOBROSTAN ZWIERZĄT

do 21 marca 2026

Rolnicy, którzy w 2025 roku wnioskowali o płatność do dobrostanu zwierząt i nie złożyli w 2024 lub 2025 roku zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej mogą to jeszcze uczynić 21 marca br., by nie stracić płatności.

DOBROSTAN ZWIERZĄT

do 21 marca 2026

Rolnicy, którzy w 2025 roku wnioskowali o płatność do dobrostanu zwierząt w ramach systemów QMP lub QAFF muszą dostarczyć certyfikat potwierdzający, że wytwarzane produkty są zgodne ze specyfiką i standardami systemu QAFF, a także Certyfikat potwierdzający, że wytwarzane produkty są zgodne ze specyfiką i standardami systemu QMP.

KROWA ZIMĄ, EFEKTY LATEM – JAK OBECNE DECYZJE WPŁYWAJĄ NA KOLEJNĄ LAKTACJĘ

Zima w gospodarstwie mlecznym nie zawsze budzi czujność – produkcja wydaje się stabilna, a problemy mniej widoczne. Krowy funkcjonują w stałym rytmie, wyniki często nie odbiegają znacząco od oczekiwań, a codzienna rutyna sprzyja poczuciu kontroli nad sytuacją. Tymczasem to właśnie w okresie zimowym zapada wiele decyzji, które zadecydują o kondycji stada i wynikach produkcyjnych w kolejnej laktacji – tej, która rozpocznie się wiosną lub latem.

MARIA OLSZEWSKA | POLSKA FEDERACJA HODOWCÓW BYDŁA I PRODUCENTÓW MLEKA

Organizm krowy nie reaguje na zmiany sezonowe natychmiast. Skutki stresu, niedoborów czy gorszych warunków utrzymania często ujawniają się z opóźnieniem. Dlatego zima jest czasem, w którym buduje się fundament pod przyszłą wydajność, zdrowie i rozród.

KONDYCJA ZIMĄ – PUNKT WYJŚCIA DO KOLEJNEJ LAKTACJI

Jednym z kluczowych czynników decydujących o powodzeniu kolejnej laktacji jest kondycja krów utrzymywana w miesiącach zimowych. Nawet niewielkie, stopniowe obniżenie BCS bywa trudne do zauważenia, zwłaszcza gdy nie towarzyszy mu wyraźny spadek mleczności. Zimą organizm krów zużywa jednak więcej energii na utrzymanie temperatury ciała, a każda nierównowaga w bilansie energetycznym szybciej prowadzi do wykorzystywania rezerw.

Krowy, które wchodzą w okres okołoporodowy w gorszej kondycji, są bardziej narażone na problemy metaboliczne, trudniejszy start laktacji oraz obniżoną odporność. Choć skutki te widoczne są dopiero kilka miesięcy później, ich źródło bardzo często tkwi w zimowym okresie utrzymania.

WARUNKI ŚRODOWISKOWE A ODPORNOŚĆ KRÓW
Zimą szczególnego znaczenia nabiera mikroklimat obory. Ograniczona wentylacja, większa wilgotność powietrza i kumulacja gazów szkodliwych obciążają układ oddechowy i osłabiają odporność krów. Choć wiele infekcji udaje się opłacać na bieżąco, każda z nich pozostawia ślad w organizmie zwierzęcia.

Krowy funkcjonujące przez kilka miesięcy w warunkach obniżonego komfortu wchodzą w kolejną laktację mniej odporne, wolniej się regenerują i częściej reagują problemami zdrowotnymi w pierwszych tygodniach po wycieleniu. To okres, w którym oczekiwania produkcyjne są najwyższe, a jednocześnie organizm jest najbardziej obciążony.

ODPOCZYNEK ZIMĄ – INWESTYCJA W PRZYSZŁĄ WYDAJNOŚĆ

Komfort odpoczynku w okresie zimowym ma bezpośredni wpływ na przyszłą laktację. Krowy spędzają w pozycji leżącej znaczną część doby, a jakość tego odpoczynku warunkuje prawidłowy metabolizm, krążenie krwi w wymieniu oraz regenerację organizmu. Wilgotne, zimne lub źle utrzymane legowiska skracają czas leżenia, co początkowo może nie być zauważalne w wynikach produkcyjnych.

W dłuższej perspektywie skutkuje to jednak większym obciążeniem organizmu, problemami z racicami i wymieniem oraz gorszą adaptacją do intensywniej produkcji mleka w kolejnej laktacji. Komfort zimą nie jest więc luksusem, lecz elementem przygotowania krów do przyszłych wyzwań produkcyjnych.

ROZRÓD – SKUTKI ZIMY WIDOCZNE Z OPÓŹNIENIEM

Rozród jest jednym z obszarów, w których konsekwencje zimowych decyzji ujawniają się najpóźniej. Gorsza kondycja, stres środowiskowy i obniżona odporność wpływają na funkcjonowanie układu hormonalnego oraz skuteczność zacielen. Choć problemy te często przypisywane są okresowi letniemu, ich przyczyna bardzo często leży w zimowym utrzymaniu krów.

Wydłużone okresy międzywycieleniowe, trudniejszy powrót do cykliczności czy słabsze wyniki rozrodu nie pojawiają się przypadkowo. To efekt kumulacji czynników działających na organizm krowy na długo przed momentem krycia.

ŻYWIENIE ZIMĄ JAKO ELEMENT PRZYGOTOWANIA DO KOLEJNEJ LAKTACJI

Zimowe żywienie pełni podwójną rolę. Z jednej strony musi zabezpieczać bieżącą produkcję, z drugiej – przygotowywać organizm krowy do kolejnej laktacji. Stabilne pobranie paszy, odpowiednia koncentracja energii oraz dobra jakość pasz objętościowych pozwalają utrzymać kondycję i wspierają regenerację organizmu w okresie mniejszej aktywności.

Spadki pobrania paszy zimą, nawet jeśli nie skutkują natychmiastowym obniżeniem wydajności, często odbijają się na starcie kolejnej laktacji. Dlatego sposób żywienia krów zimą wpływa nie tylko na bieżącą mleczność, ale także na przebieg i wyniki kolejnej laktacji.

ZIMA JAKO FUNDAMENT CAŁOROCZNEGO ZARZĄDZANIA STADEM

Coraz więcej gospodarstw dostrzega, że sukces produkcyjny jest efektem konsekwentnego zarządzania przez cały rok. Zima nie jest okresem „przetrwania”, lecz czasem budowania podstaw pod przyszłe wyniki. Warunki utrzymania, żywienie i organizacja pracy w tym okresie decydują o tym, jak stado poradzi sobie w kolejnej laktacji – zwłaszcza w trudniejszych, letnich warunkach.

WSPARCIE DORADCZE PFHBIPM

Ocena, czy zimowe decyzje rzeczywiście przygotowują stado do kolejnej laktacji, bywa trudna w codziennej pracy gospodarstwa. Doradcy PFHBiPM oferują zarówno doradztwo ogólne, obejmujące ocenę warunków utrzymania i zarządzania stadem, jak i doradztwo żywieniowe, które pozwala dopasować dawki do aktualnych oraz przyszłych potrzeb krów.

Takie spojrzenie z zewnątrz pomaga nie tylko reagować na bieżące problemy, ale przede wszystkim planować produkcję w dłuższej perspektywie. To wsparcie, które pozwala, aby decyzje podejmowane zimą przełożyły się na lepsze wyniki produkcyjne latem.

Więcej informacji: <https://pfhb.pl/doradztwo/>

PODSUMOWANIE

Zima to wymagający okres dla krów mlecznych i dla całego systemu żywienia w gospodarstwie. Odpowiednio zbilansowana dawka, dobra jakość pasz, stały dostęp do wody oraz bieżąca obserwacja stada pozwalają utrzymać zdrowie, kondycję i produkcję mleka na stabilnym poziomie. Wsparcie doradców żywieniowych PFHBiPM pomaga przejść przez ten czas bez niepotrzebnych strat i zbudować solidne podstawy na kolejne miesiące produkcji. ■

**Z Hodowcami
w przyszłość**

Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka to organizacja działająca na rzecz rozwoju hodowli krów mlecznych w Polsce. Naszym celem jest reprezentowanie interesów i obrona praw członków, w tym podejmowanie strategicznych działań związanych z hodowlą bydła i produkcją mleka. Swoje cele realizuje m.in. poprzez prowadzenie oceny wartości użytkowej bydła mlecznego i mięsno-mlecznego, ksiąg bydła i dokumentacji hodowlanej, laboratoriów oceny mleka i genetyki bydła, a także wdrażanie nowoczesnych metod w dziedzinie hodowli bydła i produkcji mleka. Zajmujemy się też szeroko działalnością doradczą i szkoleniową, której celem jest poprawa efektywności i ekonomiki produkcji mleka.

WIOSENNE TARGI ROLNO-OGRODNICZE **AGROMARSZ**

Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu

Marszew k. Pleszewa
niedziela, 29 marca 2026, 9⁰⁰-16⁰⁰

Pola i ogrody Wielkopolski
70 lat z państwowym doradztwem rolniczym

PATRONAT HONOROWY

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Patronat honorowy
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefana Krajewskiego

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

WIELKOPOLSKA

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

#KUPUŚWIADOMIE

PATRONI MEDIALNI

naszemiasto.

wiescirolnicze.pl

KALENDARZ WYDARZEŃ 2026

DATA WYDARZENIA	NAZWA WYDARZENIA	MIEJSCE IMPREZY	ORGANIZATOR GŁÓWNY
29 marca	Wiosenne Targi Rolno-Ogrodnicze AGROMARSZ	Marszew 25, 63-300 Pleszew, siedziba PZDR nr 7	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
11 kwietnia	XXXII Forum Pszczelarskie w Sielinku	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu Współorganizator: Wojewódzki Związek Pszczelarzy
23 maja	Regionalne Targi Rolnicze „Wielkopolska Wieś Zaprasza”	Gołuszyn 60	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu Współorganizator: Starostwo Powiatowe w Rawiczu; Gmina Bojanowo; Wielkopolska Izba Rolnicza w Poznaniu
13-14 czerwca	XXXII Wielkopolskie Targi Rolnicze Sielinko 2026	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
13-14 czerwca	Dni Pola 2026	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
13-14 czerwca	XXXI Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu Współorganizator: branżowe związki hodowlane, hodowcy indywidualni
21 czerwca	Marszewskie Dni Pola	Marszew 25, 63-300 Pleszew, siedziba PZDR nr 7	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
28 czerwca	Targi Rolnicze Kościelec 2026	Kościelec	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
12 lipca	Premiowanie Żrebiąt Związku Hodowców Koni Wielkopolskich – IV edycja	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Związek Hodowców Koni Wielkopolskich Współorganizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
4 października	Jesienne Targi Rolno-Ogrodnicze AGROMARSZ	Marszew 25, 63-300 Pleszew, siedziba PZDR nr 7	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
8 października	Dzień kukurydzy 2026	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

ELEKTRONICZNA EWIDENCJA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN OD 2027 r.

Stosowanie środków ochrony roślin (ŚOR) stanowi nieodłączny element nowoczesnego rolnictwa, umożliwiający stabilną produkcję żywności oraz ochronę plonów przed agrofagami. Jednocześnie obszar ten jest szczególnie istotny z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności, ochrony środowiska oraz zdrowia ludzi i zwierząt. Z tego względu od wielu lat w Polsce funkcjonuje obowiązek prowadzenia ewidencji stosowania ŚOR. Dotychczas była ona jednak prowadzona głównie w formie papierowej, co ograniczało możliwości analityczne i kontrolne.

ANDRZEJ OBST | DORADCA WODR W POWIECIE WOLSZTYŃSKIM

Od 1 stycznia 2027 r. w Polsce zacznie obowiązywać elektroniczny rejestr i ewidencja stosowania środków ochrony roślin, oparty na centralnym systemie teleinformatycznym. Zmiana ta wynika z przepisów Unii Europejskiej i wpisuje się w szerszy proces cyfryzacji rolnictwa oraz realizację strategii „Od pola do stołu”. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie założeń nowego systemu, zasad jego funkcjonowania, roli instytucji zaangażowanych we wdrażanie oraz znaczenia gromadzonych danych.

PODSTAWY PRAWNE I HARMONOGRAM WDRAŻANIA

Podstawą wprowadzenia elektronicznej ewidencji stosowania ŚOR jest rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/564, które określa jednolite zasady rejestrowania stosowania środków ochrony roślin przez użytkowników profesjonalnych w całej Unii Europejskiej. Rozporządzenie to nakłada obowiązek prowadzenia ewidencji w formie elektronicznej, w sposób umożliwiający odczyt maszynowy i analizę danych.

Polska, uwzględniając specyfikę krajowego rolnictwa oraz stopień przygotowania technologicznego, skorzystała z możliwości przesunięcia terminu pełnego wdrożenia systemu na 1 stycznia 2027 r. Okres przejściowy ma umożliwić:

- przygotowanie centralnego systemu teleinformatycznego,
- dostosowanie przepisów krajowych,
- przeprowadzenie kampanii informacyjnej i szkoleń.

ZAKRES PODMIOTOWY OBOWIĄZKU EWIDENCJI

Elektroniczna ewidencja stosowania ŚOR dotyczy użytkowników profesjonalnych, czyli osób i podmiotów stosujących środki ochrony roślin w ramach działalności zawodowej lub gospodarczej. W praktyce obejmuje to:

- rolników indywidualnych,
- gospodarstwa towarowe i przedsiębiorstwa rolne,
- producentów sadowniczych i ogrodniczych,
- leśników oraz podmioty świadczące usługi ochrony roślin.

Projektowane przepisy krajowe przewidują stopniowe obejmowanie obowiązkiem ewidencji elektronicznej, z uwzględnieniem wielkości gospodarstw. Większe gospodarstwa zostaną objęte systemem w pierwszej kolejności, natomiast mniejsze będą miały więcej czasu na dostosowanie się do nowych wymogów.

Zakres danych gromadzonych w ewidencji elektronicznej:

Elektroniczny rejestr stosowania środków ochrony roślin będzie obejmował szczegółowe dane dotyczące każdego wykonanego zabiegu. Do podstawowych informacji należą:

- nazwa handlowa zastosowanego środka ochrony roślin,
- numer zezwolenia na jego stosowanie,
- data i godzina wykonania zabiegu,
- lokalizacja miejsca zastosowania (działka, pole),
- powierzchnia objęta zabiegiem,
- zastosowana dawka środka,
- rodzaj uprawy,
- cel zabiegu (zwalczany agrofag).

Dane te będą musiały być wprowadzane w formie elektronicznym umożliwiającym ich automatyczne przetwarzanie, agregację i analizę statystyczną.

CENTRALNY SYSTEM TELEINFORMATYCZNY – EDSSŚOR

Podstawą funkcjonowania elektronicznej ewidencji będzie Elektroniczna Dokumentacja Stosowanych Środków Ochrony Roślin (EDSSŚOR). System ten będzie zarządzany przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN) i pełnić będzie funkcję centralnego repozytorium danych.

EDSSŚOR umożliwi:

- rejestrowanie i przechowywanie danych o stosowaniu ŚOR,
- generowanie raportów i zestawień,
- udostępnianie danych uprawnionym instytucjom,
- integrację z innymi systemami administracji publicznej.

System ma być dostępny online, także z poziomu urządzeń mobilnych, co pozwoli na bieżące prowadzenie ewidencji bezpośrednio po wykonaniu zabiegu.

HARMONIZACJA APLIKACJI I SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH

Ważnym elementem wdrażania ewidencji elektronicznej jest harmonizacja aplikacji, czyli zapewnienie spójności pomiędzy różnymi narzędziami informatycznymi wykorzystywanymi przez rolników i instytucje publiczne. Harmonizacja obejmuje:

- opracowanie jednolitych standardów danych i słowników pojęć,
- zapewnienie interoperacyjności systemów poprzez interfejsy API,
- integrację z systemami ARiMR, LPIS i innymi rejestrami publicznymi,
- określenie zasad dostępu do danych i ich ochrony zgodnie z RODO.

Celem tych działań jest uniknięcie wielokrotnego wprowadzania tych samych danych oraz zapewnienie ich porównywalności.

KONSOLIDACJA EWIDENCJI STOSOWANIA ŚOR

Dotychczas dane dotyczące stosowania środków ochrony roślin były rozproszone i gromadzone głównie w formie papierowej. Konsolidacja ewidencji polega na centralnym gromadzeniu danych w jednym systemie, co umożliwi:

- uzyskanie pełnego obrazu zużycia ŚOR w skali kraju,
- analizę trendów w czasie i przestrzeni,
- skuteczniejsze planowanie działań kontrolnych i prewencyjnych.

Centralna baza danych zwiększy przejrzystość systemu i poprawi efektywność zarządzania informacją.

KAMPANIA INFORMACYJNA I WSPARCIE UŻYTKOWNIKÓW

Skuteczne wdrożenie elektronicznej ewidencji wymaga szerokiej kampanii informacyjnej, skierowanej do rolników oraz służb doradczych. Jej celem będzie:

- wyjaśnienie nowych obowiązków prawnych,
- przedstawienie zasad funkcjonowania systemu EDSSŚOR,
- ograniczenie obaw związanych z cyfryzacją.

W ramach kampanii planowane są szkolenia stacjonarne i online, webinary, materiały instruktażowe oraz wsparcie doradcze.

INSTYTUCJE ZAANGAŻOWANE W PROCES WDRAŻANIA

W proces wdrażania elektronicznej ewidencji ŚOR zaangażowane będą:

- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – koordynacja legislacyjna i strategiczna,
- Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN) – operator systemu EDSSŚOR,
- Instytut Ochrony Roślin – PIB – wsparcie merytoryczne i naukowe,

- ośrodki doradztwa rolniczego (ODR) – szkolenia i wsparcie rolników,
- GUS – analiza danych statystycznych.

SZKOLENIE DORADCÓW ODR

Szkolenie doradców ODR będzie realizowane w modelu kaskadowym „train the trainers”. Szkolenia centralne przeprowadzą eksperci instytucji krajowych, a następnie przeszkoleni doradcy będą prowadzić szkolenia lokalne dla rolników. Zakres szkoleń obejmie obsługę systemu, interpretację danych oraz aspekty prawne.

WYKORZYSTANIE DANYCH STATYSTYCZNYCH

Dane zgromadzone w elektronicznej ewidencji będą wykorzystywane:

- w polityce rolnej i środowiskowej (monitoring zużycia ŚOR, raportowanie do UE),
- w badaniach naukowych (analiza wpływu na środowisko),
- w doradztwie rolniczym i rozwoju rolnictwa precyzyjnego.

Elektroniczny rejestr i ewidencja stosowania środków ochrony roślin, które wejdą w życie od 1 stycznia 2027 r., stanowią istotny krok w kierunku cyfryzacji i zwiększenia przejrzystości polskiego rolnictwa. Kluczowe znaczenie dla powodzenia tego procesu będą miały harmonizacja systemów informatycznych, skuteczna kampania informacyjna oraz odpowiednie szkolenia doradców i rolników. Nowy system ma potencjał, aby stać się ważnym narzędziem wspierającym zrównoważoną produkcję rolną i ochronę środowiska.

Prawidłowe prowadzenie ewidencji zabiegów ochrony roślin to nie tylko obowiązek prawny, ale także element dobrej praktyki rolniczej, który pomaga w racjonalnym zarządzaniu gospodarstwem i optymalizacji kosztów produkcji. Niezależnie od wybranej formy dokumentacji, systematyczne i dokładne zapisywanie wszystkich wykonanych zabiegów stanowi podstawę nowoczesnego i odpowiedzialnego rolnictwa. ■

Źródła:

www.minrol.gov.pl

www.piorin.gov.pl

www.topagrar.pl

.....INFORMACJA.....

NARODOWE CENTRUM BADAŃ I ROZWOJU

zdecydowało o uruchomieniu programu Agrostrateg na lata 2026-2030, w ramach którego przeznaczą się 500 milionów złotych na wsparcie badań i rozwoju nowoczesnych technologii w rolnictwie. Projekt ma obejmować swoim zakresem m.in. dobrostan zwierząt, zrównoważony rozwój i ograniczenie stosowania chemii, a jego wyniki będą monitorowane do 2036 roku. O dofinansowanie mogą się ubiegać nie tylko instytucje badawcze, ale również przedsiębiorcy, a podejmowane działania mają dotyczyć prac rozwojowych i przygotowania do wdrożenia nowych technologii.

UNIWERSYTET
PRZYRODNICZY
W POZNANIU

Studia z pasji do natury

up.poznan.pl

MARZEC 2026

MAĆZNIAK PRAWDZIWY ZBÓŻ I TRAW

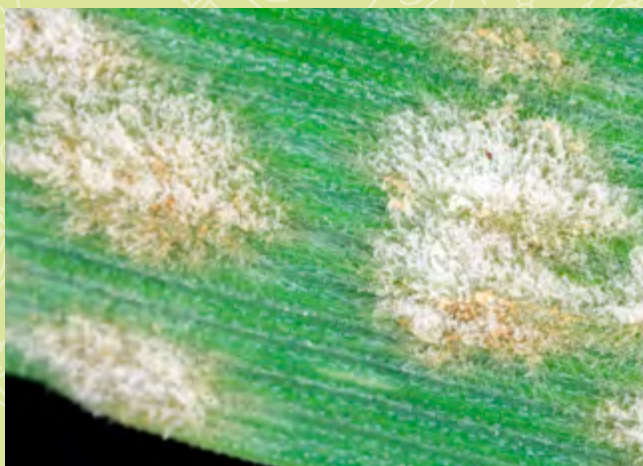
(*Blumeria graminis*)

Zagrożeniem dla wielu gatunków zbóż i roślin wiechlinowatych jest mączniak prawdziwy zbóż i traw zwany inaczej białą pleśnią albo pleśnieniem zbóż. Choroba rozwija się głównie na liściach i pochwach liściowych, ale może także porażać podstawy źdźbła a w sprzyjających warunkach również kłosa. Choroba powoduje duże straty zarówno w plonie jak i jego jakości. Grzyb wywołujący chorobę jest pasożytem bezwzględny, który rozwija się tylko na żywych roślinach. Zazwyczaj zimuje na oziminach i trawach wieloletnich w postaci grzybni.

DOROTA PIĘKNA-PATERCZYK, LIDIA SPYCHAŁSKA | SPECJALISTKI DS. PRODUKCJI ROŚLINNEJ

OBJAWY CHOROBY:

Pierwsze objawy można zaobserwować już jesienią. W wyniku porażenia na liściach, pochwach liściowych, źdźbłach, czasem również na kłosach występuje początkowo szarobiałe nalot złożony z grzybni i zarodników grzyba. Z czasem w obrębie grzybni pojawiają się czarne punkty – owocniki grzyba (kleistotecja). Nieco później nalot staje się mniej lub bardziej mączysty, stosunkowo gruby i przybiera zabarwienie szarobiałe. Patogen najpierw opanowuje dolne liście, potem stopniowo górne, a w sprzyjających warunkach całą roślinę. Porażone liście przedwcześnie zasychają. W razie silnego porażenia mogą zamierać całe rośliny. Do charakterystycznych objawów towarzyszących porażeniu zbóż, głównie niektórych odmian jęczmienia i pszenicy trzeba zaliczyć powstawanie brunatnego przebarwienia tkanek, w miejscu ich zakażenia. Są one przejawem reakcji obronnej rośliny. Nawet krótkie okresy zwilżenia roślin przez rosę lub mgłę wystarczą do silnego rozwoju i rozprzestrzeniania się choroby. W zależności od przebiegu temperatury w okresie od 3 do 7 dni po infekcji pojawiają się na roślinach pierwsze objawy choroby.

ZAPOBIEGANIE I ZWALCZANIE:

W celu ograniczenia i zwalczania choroby należy wcześniej i dokładnie wykonać podorywkę i orkę jesienną. Unikać sąsiedztwa zbóż ozimych z jarymi tego samego gatunku oraz zbyt gęstego siewu. Należy stosować zrównoważone nawożenie NPK i nie dopuszczać do nadmiernego stosowania nawożenia azotowego. Do uprawy wybierać odmiany o większej odporności lub tolerancji na porażenie przez grzyby a także używać materiału siewnego zaprawionego środkami ograniczającymi rozwój mączniaka prawdziwego do fazy końca krzewienia. W razie dużego zagrożenia zbóż mączniakiem wykonywać opryski fungicydami zapobiegawczymi, leczniczymi i wyniszczającymi pamiętając o wykorzystywaniu różnych substancji czynnych. ■

Źródła:

Poradnik sygnalizatora ochrony zbóż – opracowanie zbiorowe pod redakcją dr hab. Anny Tratwał, dr Wojciecha Kubasika, prof. dr hab. Marka Mrówczyńskiego

Atlas chorób roślin rolniczych dla praktyków – M. Korbas, T. Czubiński, J. Horoszkiewicz-Janka, E. Jajor, J. Danielewicz

Atlas chorób roślin rolniczych – M. Korbas, E. Jajor, J. Horoszkiewicz-Janka, J. Danielewicz

Rolniczy atlas chorób – Grażyna Hołubowicz Kliza

EFEKTYWNE MIKROORGANIZMY W ODBUDOWIE ŻYCIA BIOLOGICZNEGO GLEBY

Gleba stanowi główne podłoże pracy rolnika. Intensywna uprawa, monokultura, brak stosowania nawozów naturalnych, a dodatkowo uprawa roślin działających ujemnie na bilans materii organicznej prowadzi do ograniczenia ilości materii organicznej w glebie.

Płodozmiany o dużym udziale roślin okopowych pozostawiają małą masę resztek poźniwnych, a to może prowadzić do spadku ilości próchnicy.

MAGDALENA ŚWIĄTKOWSKA | DZIAŁ ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO I OCHRONY ŚRODOWISKA

Negatywne skutki degradacji gleby najbardziej odczuje nikt inny, jak rolnik, który poniesie straty produkcyjne. Trzeba więc mieć świadomość znaczenia gleby. To w niej kryje się bogate życie ogromnej ilości żywych organizmów, z których wiele jest niewidocznych gołym okiem. Biorą one udział w procesach zachodzących w glebie, w tym w przemianach związków azotu, węgla i siarki oraz obiegu energii i pierwiastków w przyrodzie (rozkład mikrobiologiczny).

Można powiedzieć, że gleba to gigantyczna fabryka, która przetwarza substancję organiczną (słomę, liście i wszystkie inne odpady) w pokarm dla roślin. Istotnym parametrem żyzności jest aktywność biologiczna gleby. Mikroorganizmy nie tylko regenerują żyzność gleby, ale także wydzielają enzymy, hormony, witaminy, antybiotyki i inne substancje, które wchłaniane są przez rośliny. Dlatego w celu ułatwienia roślinom dostępu do składników pokarmowych i stworzenia im odpowiednich warunków do wzrostu i rozwoju ważne jest zapewnienie glebie wystarczającej ilości mikroorganizmów. W glebie skażonej pestycydami, zanieczyszczeniami przemysłowymi (metale ciężkie, substancje ropopochodne) i przenawożonej nawozami NPK zmniejsza się biologiczna aktywność mikroorganizmów. W efekcie pogarsza się żyzność gleby wskutek wyjałowienia jej ze składników pokarmowych, ponieważ mikroorganizmy rozkładające szczątki roślin i zwierząt zostały wytrute i równowaga mikrobiologiczna została zachwiana. Zanim gleba powróci do stanu pierwotnego, czyli odbuduje się bioróżnorodność pożytecznych mikroorganizmów glebowych, odbije się to na uzyskiwanych plonach, jak i ich jakości.

Alternatywnym rozwiązaniem dla konwencjonalnych technologii rolniczych jest zastosowanie w gospodarstwach probiotyków, czyli organizmów pożytecznych. Probiotyki dają możliwość prowadzenia gospodarki w sposób zgodny z naturą, a więc gospodarki zrównoważonej. Stanowią element biologizacji rolnictwa, poprzez ograniczenie stosowania nawozów oraz chemicznych środków ochrony roślin, które w konsekwencji mogą powodować nawet silne zatrucia. Probiotyki podane dogłębowo odbudowują mikrobiom gleby, który ma wpływ na ograniczenie chorób odglebowych.

Doradca z Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w 2025 roku prowadził demonstrację, której celem było zastosowanie efektywnych mikroorganizmów, aby odbudować życie biologiczne w glebie i przyspieszyć proces próchnico-twórczy. W tym celu zastosowano połączenie efektywnych mikroorganizmów w połączeniu z kwasami humusowymi i alginitem.

Nawozowe produkty mikrobiologiczne to mieszanina mikroorganizmów, bogata w bakterie fototropowe, których zadaniem jest skuteczne usprawnianie rozkładu materii pochodzenia organicznego oraz dostarczanie glebie składników mineralnych, w szczególności azotu.

ProBio Humus to naturalny biokondycjoner gleby o wysokiej zawartości kwasów humusowych wytworzony na bazie borowiny. Naturalnie wspiera wzrost i aktywność pożytecznych mikroorganizmów w glebie.

Alginit to naturalnie występująca kopalina powstała około 4-5 milionów lat temu ze skamieniałej biomasy alg i zwietrzałych tufów. Posiada wyjątkowe właściwości magazynowania wody, zawiera wiele cennych składników organicznych i mineralnych, dzięki którym poprawia potencjał biologiczny gleby. Alginit nie zawiera żadnych dodatków syntetycznych ani substancji chemicznych.

Współdziałanie alginitu oraz pożytecznych mikroorganizmów zawartych w preparatach mikrobiologicznych poprawia przyrost masy roślin o 20-30% oraz średnio wzrost plonu o 8-10%.

PRZEBIEG REALIZACJI DEMONSTRACJI:

Demonstracja prowadzona przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu została założona w gospodarstwie rolnym położonym w Borku Wielkopolskim, w powiecie gostyńskim, w województwie wielkopolskim. Gospodarstwo uprawia głównie pszenicę ozimą oraz buraki cukrowe. W strukturze zasiewów znajduje się też uprawa kukurydzy, rzepaku oraz pszenżyta. Założona została 1 marca 2025 r. i trwała do 23 października 2025 r. i była prowadzona w uprawie buraka cukrowego. Polegała na założeniu 2 poletek doświadczalnych, z czego na jednym stosowane były preparaty, a drugie pozostało jako poletko kontrolne. W dniu założenia demonstracji pobrane zostały próby glebowe.

W dniu 5 marca br. przed siewem buraka cukrowego zaszczepiono glebę używając preparatu Alginity w ilości 1t/ha – posypowo, a następnie przemieszano go z glebą. Następnego dnia zastosowano preparaty: EmFarma Plus™ oraz ProBio Humus, każdy w ilości 20 l/ha wymieszane z 400 l wody. Siewu buraka cukrowego, odmiany Everest, dokonano w dniu 1 kwietnia 2025 r.

Po trzech tygodniach zaobserwowano, że rośliny wysiane na polu doświadczalnym z zastosowanymi preparatami szybciej wykiełkowały, a ich wzrost był bujniejszy w stosunku do poletka kontrolnego.

Pierwszy oprysk został wykonany według zaleceń w fazie 3-4 liści tj. 29 kwietnia br. preparatem mikrobiologicznym w ilości 8 l/ha wymieszanego z 400 litrami wody. W wyniku tego zabiegu nastąpiło ograniczenie rozwoju i występowania patogenów oraz szkodników glebowych. Zaobserwowano, że system korzeniowy roślin na polu, gdzie zastosowano preparat był lepiej rozwinięty, a kondycja roślin była lepsza w stosunku do poletka kontrolnego.

Drugi raz oprysk wykonano 2 tygodnie później preparatem mikrobiologicznym w ilości 8 l/ha wymieszanych w 400 litrach wody.

W uprawie buraka cukrowego w bieżącym roku nie wystąpiło zagrożenie chwościkiem, więc nie wykonano oprysku dodatkowego preparatem mikrobiologicznym i miedzianem.

Poprzez wcześniejsze wiosenne zastosowanie alginitu, w połączeniu z kwasami humusowymi oraz dwukrotne opryski preparatem mikrobiologicznym rośliny były zdrowsze i były w lepszej kondycji, a także lepiej wybarwione oraz odznaczały się lepszym turgorem w stosunku do buraków na poletku kontrolnym.

Zbiór buraka cukrowego dokonano 19 września 2025 r. Zaobserwowano, iż zastosowanie powyższych preparatów przyniosło zwiększenie plonu buraka.

Ostatni raz na poletku demonstracyjnym doradca realizujący demonstrację pojawił się 23 października br. i wówczas stwierdził, że zaszczepienie mikroorganizmami w znaczący sposób zoptymalizowało rozkład resztek i zintensyfikowało powstanie próchnicy.

W opinii rolnika, w którego gospodarstwie była prowadzona demonstracja, zastosowane preparaty znacznie wpłynęły na poprawę kondycji gleby, poprawiając jej strukturę i regulując stosunki powietrzno-wodne. W konsekwencji dało to roślinom lepsze warunki do wzrostu i rozwoju powodując ich większą odporność na choroby i szkodniki, a co za tym idzie pozwoliło obniżyć koszty wydatkowane na środki

ochrony roślin. Poprzez zastosowanie preparatów utworzyły się odpowiednie warunki do biodezynfekcji gleby, przyspieszając rozkład masy organicznej i procesy próchnicze. Przyczyniło się to do poprawy żyzności i wzbogacenia życia biologicznego gleby, do stymulacji systemu korzeniowego roślin, optymalizacji gospodarki wodnej i pH gleby oraz ułatwiło przyswajanie składników pokarmowych. Zastosowanie efektywnych mikroorganizmów w uprawie buraka cukrowego wpłynęło na lepszą kondycję roślin, czego wynikiem był wyższy plon w stosunku do poletka kontrolnego.

WARTO PAMIĘTAĆ
O DODATKOWYCH ZALECENIACH
PRZY STOSOWANIU PREPARATÓW:

Opryski należy wykonywać przed wschodem słońca lub po zachodzie słońca, nie wolno prowadzić oprysków w słońcu.

Optymalne (ale nie konieczne) są opryski podczas mżawki lub lekkiego deszczu.

Jeżeli opryskiwacz używany był wcześniej do zabiegów chemicznych to należy go bardzo dokładnie przepłukać.

Jeżeli woda w gospodarstwie jest chlorowana to 24 godziny przed planowanym zabiegiem należy wlać do opryskiwacza lub innego zbiornika potrzebną ilość wody i zostawić do odstania.

Jeżeli w gospodarstwie używane są chemiczne środki ochrony roślin to zabiegi z udziałem pożytecznych mikroorganizmów należy wykonać po okresie karencji środka chemicznego (zdarzało się np. że zbyt szybki oprysk pozytywnymi mikroorganizmami hamował działanie np. Roundup'u). ■

POLDRONY

Wielkopolski Rolniku, skorzystaj z usługi POLDRONY

Gospodarzu, jeżeli w Twojej kukurydzy pojawiła się omacnica prosowianka, albo na uprawie zwierzęta poczyniły szkody, jeżeli chcesz udokumentować suszę lub inne straty na potrzeby ubezpieczenia lub starając się o dopłaty skorzystaj z pomocy specjalistycznego DRONA.

Zadzwoń i skontaktuj się ze swoim doradcą, a Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego przygotuje indywidualną ofertę, zgodną z potrzebami gospodarstwa oraz przedstawi ofertę atrakcyjną cenowo. Po jej akceptacji wykonamy usługę i udokumentujemy jej efekty przy pomocy dedykowanego oprogramowania.

USŁUGI Z WYKORZYSTANIEM DRONÓW DLA MAŁYCH I ŚREDNICH GOSPODARSTW

Zabieg biologicznej
ochrony roślin

Usługa termowizji
i szacowania strat

Mapowanie pól

Indywidualna wycena
dla gospodarstwa

Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu

☎ 61 868 52 72

www.wodr.poznan.pl

UPRAWA KONOPI SIEWNYCH

Konopie to rośliny znane i używane od wieków, mają szerokie zastosowanie w medycynie oraz w przemyśle. Z punktu rolniczej uprawy cechują je małe wymagania pokarmowe, szybki wzrost oraz specyficzny zapach, co sprawia, że rośliny te są stosunkowo łatwe w uprawie, konkurują z chwastami oraz odstraszaają szkodniki.

KAROLINA FRANTCZAK | DORADCA WODR W POWIECIE KONIŃSKIM

Dodatkowo Konopie siewne cechuje korzystny wpływ na glebę. Ich mocny system korzeniowy spulchnia ją, a pozostawione po ścięciu resztki dostarczają składników odżywczych. Ponadto rośliny wyciągają z gleby metale ciężkie i toksyczne substancje. W trakcie uprawy pochłaniają duże ilości CO₂ i dzięki temu poprawiają jakość powietrza.

Konopie to rośliny o dużo większym potencjale niż obecnie wykorzystywane. W Polsce areał konopi, według danych z rejestru upraw prowadzonych przez ARiMR w roku 2025, wyniósł 891,67 ha. Jeśli chodzi o województwo wielkopolskie uprawa ta zajmowała powierzchnię 65,54 ha. Konopie preferują gleby żyzne, głębokie, zasobne, cechujące się dobrą strukturą oraz uregulowanymi stosunkami wodnymi. Istotnym parametrem w uprawie konopi jest odczyn gleby. Optimum pH wynosi 7,0-7,6, natomiast granica dolnej wartości pH zależy od przeznaczenia uprawy. W przypadku uprawy na nasiona jest to pH<6,5.

Konopie nie są wrażliwe na zastosowany przedplon. Jednakże, chcąc zapewnić im jak najlepsze warunki, polecane są rośliny okopowe na oborniku, wieloletnie motylkowe oraz kłosowe. Podstawowym zabiegiem w uprawie jest orka przedzimowa (nie wiosenna). Jeśli wykonanie jej nie jest możliwe, to wiosną należałoby zastosować bronę talerzową oraz bronę i włókę. Wartość nawożenia mineralnego w czystym składniku uzależnione jest od przeznaczenia konopi. W uprawie na nasiona wynosi: 30-60 kg/ha N, 25-50 kg/ha P₂O₅, 30-60 kg/ha K₂O.

Konopie można uprawiać „na oborniku”, który stosuje się w ilości 20-30 t/ha jesienią przed orką i kompensacyjnie uzupełniać nawożeniem mineralnym. Jeśli gleba jest kwaśna wapnowanie przeprowadzamy także jesienią pod podorywkę lub orkę przedzimową. Preferowaną przez konopie formą wapnia jest kreda nawozowa. Jeśli kumulowane są wszystkie formy nawożenia należy pamiętać o zachowaniu 4-6 tygodniowego odstępu czasu między zabiegami. Termin siewu konopi powinien przypadać pod koniec siewu zbóż, gdy temperatura gleby wynosi 8-10°C. Nasiona powinny się znaleźć

na głębokości 2-3 cm, a gdy mamy do czynienia z warunkami suchymi 4-5 cm. Gęstość siewu i rozstawa zależą od kierunku uprawy. Plantacje nasienne wysiewamy w zagęszczeniu 10-15 kg/ha i rozstawie rzędów co 50-60 cm. Po siewie zaleca się wykonać zabieg wałowania.

Do zabiegów pielęgnacyjnych w uprawie konopi możemy zaliczyć odchwaszczanie, które można wykonać w sposób chemiczny lub mechaniczny przy użyciu pielników. Zabiegi chemiczne należy wykonywać zgodnie z zaleceniami oraz dużą dawką ostrożności, ponieważ w uprawie konopi nie ma całkowicie bezpiecznych do zastosowania preparatów na chwasty dwuliścienne. Do głównych substancji czynnych stosowanych w zabiegach herbicydowych zaliczamy: prosulfokarb oraz graminicydy na bazie quizalofop-p etylu, flauazyfop-P-butylu i kletodymu. Dodatkowym zabiegiem pielęgnacyjnym na plantacjach nasennych odmian jednopiennych jest ręczne usuwanie płaskoni (roślin męskich). Zbiór nasion konopi można przeprowadzić jedno lub dwuetapowo. Podczas zbioru należy pamiętać, że jego opóźnienie sprzyja osypaniu się nasion, powoduje straty powstałe w wyniku żerowania ptaków i występowaniu chorób oraz obniżeniu klasy materiału siewnego.

Obecnie na liście Krajowego Rejestru prowadzonej przez COBORU znajduje się 10 odmian konopi, z czego jedna odmiana jest zagraniczna, a pozostałe polskie. Do najbardziej popularnych należą odmiany: Białobrzegie, Henola, Rajan, Tygra i Wojko, które wychodowane zostały przez Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich – Państwowy Instytut Badawczy. Pozostałe odmiany to: Matrix, Mietko, Sofia i Wielkopolskie oraz Glyana – odmiana zagraniczna. ■

Źródła:

<https://rejestrupraw.arimr.gov.pl/#>

<https://programkonopny.pl/assets/broszura.pdf>

<https://domkonopi.pl/czym-jest-konopia-siewna/>

https://www.coboru.gov.pl/pl/kr/kr_odm?kodgatunku=KOP

XXXII FORUM PSZCZELARSKIE

11 kwietnia 2026
Sielinko k. Opalenicy

Program forum:

- 8³⁰-9⁰⁰** Rejestracja uczestników
- 9⁰⁰-10⁰⁰** Oficjalne otwarcie XXXII Forum Pszczelarskiego w Sielinku
- 10⁰⁰-11³⁰** Wykład „Zgnilec amerykański pszczół – co zrobić, jeśli choroba wystąpi w pasiece” – lekarz weterynarii **Tomasz Czeszczyszyn**
- 10³⁰-12³⁰** Wykład „Zasady znakowania miodów” – Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Poznaniu, Główny Specjalista z Wydziału Kontroli **Agnieszka Kanci**, Główny Specjalista z Wydziału Kontroli **Małgorzata Hornowska**
- 12³⁰-13⁰⁰** Przerwa
- 13⁰⁰-14³⁰** Wykład „Bioasekuracja w pasiece – jak zapobiec wystąpieniu zgnilca amerykańskiego” – lekarz weterynarii **Tomasz Czeszczyszyn**
- 14³⁰-14⁴⁵** Prezentacja prototypu biodegradowalnego ula pszczelego wykonanego z surowców naturalnych, paździerz konopnych i wełny owczej – Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich PIB, dr inż. **Jacek Kołodziej**
- 14⁴⁵-16¹⁵** Wykład „Warroza, tropilaelaps – jak się pozbyć pasożyta, strategia zwalczania” – lekarz weterynarii **Tomasz Czeszczyszyn**
- 16¹⁵-16³⁰** Prezentacja probiotechnologii w gospodarstwie pasiecznym – **ProBiotics Polska Sp. z o.o.**

Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu

1881-2026
145 lat
Organizacji Pszczelarskich
w Wielkopolsce

patronat
medialny

**PORADNIK
GOSPODARSKI**

CHOWACZE W UPRAWIE RZEPAKU OZIMEGO

Jednymi z najważniejszych szkodników rzepaku ozimego są chowacze, do których zaliczamy: chowacza brukwiaczka, chowacza czterozębnego, chowacza galasówkę, chowacza granatka i chowacza podobnika. Szkodniki te to małe, ciemno zabarwione chrząszcze z charakterystycznymi ryjkami, które atakują rośliny rzepaku w kilku okresach wegetacji. Wymaga to od producenta stałego monitorowania pól, właściwego rozpoznania gatunku i wczesnej reakcji. Już jesienią na plantacjach rzepaku może pojawić się chowacz galasówek. Wiosną pojawia się mniej znany chowacz granatek oraz wyrządzający znaczne szkody chowacz brukwiaczek i czterozębny. Kolejnym jest chowacz podobnik, który zasiedla łuszczyzny rzepaku.

DOROTA PIĘKNA-PATERCZYK, LIDIA SPYCHAŁSKA | SPECJALISTKI DS. PRODUKCJI ROŚLINNEJ

OBJAWY ŻEROWANIA:

Chowacz galasówek – atakuje rzepak ozimy na przełomie września i października, w fazach BBCH 12-19, czyli w fazach wschodów od 2 do 9 liścia a także wiosną w fazach BBCH 20-29. Samice składają jaja bezpośrednio do szyjki korzeniowej, a w miejscach żerowania larw pojawiają się charakterystyczne zgrubienia tzw „galasy”

Chowacz granatek i chowacz brukwiaczek – szkodniki atakują rzepak wczesną wiosną, w fazach BBCH 20-29, czyli po ruszeniu wiosennej wegetacji, w trakcie formowania pędów bocznych. Zazwyczaj jest to przełom lutego i marca. W przypadku chowacza granatka wiosną ogonki liściowe oraz pędy zaginają się, łamią, a niekiedy zamierają natomiast u chowacza brukwiaczka w trakcie wzrostu pędu głównego uszkodzone miejsca wydłużają się, powstają cienkie rynny, zgrubienia, łodyga ulega skrzywieniu w kształcie litery S zazwyczaj w dolnej części.

Chowacz czterozębny – atakuje rzepak wczesną wiosną kiedy rzepak jest w fazie rozety BBCH 20-29 wygryzając otwory w ogonkach liściowych i łodygach. Składanie jaj odbywa się w fazie BBCH 30-32 z początkiem wydłużania pędu głównego. Larwy żerują wewnątrz łodygi w brązowych chodnikach zabarwionych przez odchody. Pomimo uszkodzeń łodyga rzepaku nie ulega deformacji i rośnie prosto. Przez to wykrycie szkód jest bardzo trudne.

Chowacz podobnik – nalot chrząszczy odbywa się w fazie BBCH 50-59, kiedy rzepak jest w fazie zielonego pąka, a składanie jaj w fazie kwitnienia BBCH 60-69 wtedy to samice składają jaja do młodych łuszczyzn, zazwyczaj po opadnięciu płatków. Uszkodzone łuszczyzny pozostają zamknięte, jednak przedwcześnie żółkną i są przedwcześnie zdeformowane. Uszkodzone łuszczyzny są wykorzystywane przez samice pryszczarka kapustnika do składania jaj.

ZAPOBIEGANIE I ZWALCZANIE:

Ograniczeniu wystąpienia chrząszczy sprzyja prawidłowa agrotechnika, izolacja przestrzenna od innych roślin kapustowatych, wczesny wysiew nasion i odmian późno wznawiających wegetację wiosenną. Dużą rolę w ograniczaniu odgrywają wrogowie naturalni. W przypadku chowacza brukwiaczka i podobnika to przede wszystkim owady drapieżne oraz pasożytnicze błonkówki, które potrafią znacząco zredukować populację szkodników. Pomocne są tutaj pająki, mrówki i ptaki. Ważnym elementem ułatwiającym podjęcie decyzji o wykonaniu zabiegu jest monitoring za pomocą żółtych naczyń. Metoda ta dostarcza informacji o terminie i intensywności nalotu chrząszczy na plantację rzepaku. Dla każdego chowacza jest wyznaczony próg ekonomicznej szkodliwości, który wygląda tak: dla chowacza brukwiaczka 10 chrząszczy w żółtym naczyniu w ciągu 3 dni lub 2-4 chrząszcze na 25 roślinach; dla chowacza czterozębnego to 20 chrząszczy w żółtym naczyniu w ciągu 3 dni lub 6 chrząszczy na 25 roślinach; dla chowacza galasówka od 2 do 3 chrząszczy odłowionych w żółtym naczyniu w ciągu 3 dni, a dla podobnika – 1 chrząszcz na 1 roślinie. Dla szkodników opracowano zwalczanie chemiczne, które dotyczy chowacza czterozębnego, brukwiaczka i podobnika. Nie opracowano dla chowacza galasówka i czterozębnego. ■

Źródła:

Atlas szkodników roślin rolniczych dla praktyków – M. Mrówczyński, T. Czubiński, T. Klejdysz, W. Kubasik, G. Prószyński, P. Strażyński, H. Wachowiak

Poradnik sygnalizatora ochrony rzepaku – A. Tratwal, P. Strażyński, E. Jajor, M. Mrówczyński

Uszkodzenia odmian rzepaku ozimego przez szkodniki – M. Mrówczyński, H. Wachowiak, Cz. Muśnicki, M. Jodłowski, S. Heimann

Vademecum ochrony i nawożenia rzepaku – opracowanie zbiorowe pod redakcją M. Korbas

PASIEKA PRZYDOMOWA – ZALETY I MOŻLIWOŚCI

Pszczoła – jeden z najinteligentniejszych i najbardziej przyjaznych człowiekowi owadów. Jej rola w środowisku jest nieoceniona. Pszczoły gwarantują zwiększenie wydajności upraw, co ma ogromne znaczenie dla utrzymania populacji ludzkiej.

ANNA ŁĄCZNA | DORADCA WODR W POWIECIE NOWOTOMYSKIM

W kraju odnotowano około 100 tys. pszczelarzy, posiadających 2,35 mln pni pszczelich, a Polska staje się jednym z liderów pszczelarstwa UE.

W ostatnich latach obserwujemy nieustanny wzrost liczby pasiek w Polsce. Wyróżniamy pasieki zawodowe prowadzone przez zawodowych pszczelarzy, ale też takie które nastawione są na dodatkowe źródło dochodu prowadzone przez osoby pracujące na co dzień w innej profesji. Coraz częściej obserwuje się tworzenie pasiek mających w dużej mierze hobbystyczny charakter - w „przydomowym ogródku” - tzw. amatorskie prowadzone wyłącznie dla przyjemności. Pojawiają się też pasieki szkoleniowe i doświadczalne. Pod względem wielkości wyróżniamy pasieki małe - do 20 pni pszczelich, średnie - 21-50 pni, większe - 51-80 pni oraz duże powyżej 80 pni. W Polsce najwięcej - bo prawie 65 procent to pasieki liczące do 20 pni.

Niezależnie od tego gdzie znajduje się pasieka, jaka jest duża i kto ją prowadzi, niezwykle ważna jest wspomniana wcześniej świadomość społeczeństwa. Bez wspólnej dbałości o środowisko utrzymanie pasieki będzie bardzo trudne. Na powodzenie wpływa wiele czynników zależnych od samego pszczelarza (np. higiena w pasiece, wiedza czy doświadczenie) oraz niejednokrotnie niezależnych od właściciela pasieki (np. stosowanie środków ochrony roślin w sąsiedztwie pasieki, pogoda, baza pożytkowa). Przeciwności jednak pszczelarzy nie zrażają.

CO SPOWODOWAŁO WZROST ZAINTERESOWANIA PSZCZELARSTWEM?

W ostatnich latach nastąpił wzrost zainteresowania konsumentów miodem i produktami pszczelimi. Dostęp do profesjonalnego sprzętu pszczelarskiego stał się dużo łatwiejszy, również dzięki dotacjom unijnym. To z kolei ułatwia założenie przydomowej pasieki od podstaw oraz czerpanie korzyści z tej działalności. Zaczęto dostrzegać rolę pszczół w środowisku oraz możliwości, jakie daje prowadzenie własnej pasieki. W efekcie czego pasiek wciąż w Polsce przybywa.

Pszczoły czasem kojarzą się tylko z miodem i bolesnymi użądleniami. Jednak te pożyteczne owady dają nam wiele więcej. Zapylenie roślin to podstawowa rola pszczół. Dzięki ich obecności uprawy plonują, a osiągnęte plony są wyższe. W przypadku pasieki prowadzonej przez rolnika zajmującego się produkcją roślinną korzyści są nieocenione. Jeśli rolnik zdecyduje się na produkcję roślin miododajnych korzyści są obustronne - i w uprawie i w pasiece. Wzrasta bioróżnorodność uprawianych gatunków co ma korzystny wpływ na kulturę rolną, plony są wysokie a zapewnienie pożytku rodzinom pszczelim oraz pozyskanie miodów odmianowych nie stanowi problemu.

PRODUKTY PSZCZELE Z WŁASNEJ PASIEKI

- Miód - dar największy, najzdrowszy smakołyk. Mimo, że w ok. 75% składa się z węglowodanów i może zawierać nawet 30 rodzajów cukrów to proces jego przyswajania nie obciąża metabolizmu. W zależności od dostępnych pożytków pozyskuje się miody nektarowe, spadziowe oraz nektarowo-spadziowe. Wiemy, że oprócz walorów smakowych miód w zależności od odmiany posiada liczne właściwości prozdrowotne. Stosowany wspomagająco w wielu schorzeniach (np. w chorobach układu odpornościowego, oddechowego, krążeniowego, chorobach serca, układu trawiennego, kostnego, moczowego, nerwowego, działa uspokajająco). Wykorzystywany także w gastronomii i kosmetyce.

- Propolis - znany też jako kit pszczeli. Ma działanie przeciwbakteryjne, przeciwwirusowe i przeciwgrzybicze.
- Mleczko pszczele - zwane eliksirem młodości.
- Jad pszczeli - stosowany w lecznictwie.
- Wosk pszczele - wykorzystywany do produkcji świec, w lecznictwie i kosmetologii.
- Pyłek kwiatowy, pierzga - przyjmowany profilaktycznie na wiele dolegliwości, wpływa na wydolność i odporność organizmu.

Oprócz możliwości wykorzystania produktów pszczelich na własne potrzeby wielu pszczelarzy upatruje tutaj szansę na dodatkowy zysk. Produkt uzyskany bezpośrednio od pszczelarza jest uznawany za najbardziej wartościowy. Dlatego miody wysokiej jakości, pierzga, propolis czy własnoręcznie wyprodukowane świece z wosku pszczelego są przez konsumentów pożądane. To daje możliwość rozwinięcia działalności gospodarczej bazującej na produktach pochodzących z własnej produkcji.

Ogródki dydaktyczne, warsztaty - przy odpowiednim zapleczu na bazie przydomowej pasieki powstają często tzw. ogródki dydaktyczne gdzie prowadzone są warsztaty dla dzieci lub dorosłych. W takim miejscu można poznać pracę pszczelarza „od kuchni”, zgłębić wiedzę na temat produktów pszczelich i ich zalet, własnoręcznie zrobić świecę z wosku czy spróbować wielu odmian miodów. Dzięki takim miejscom można w bezpośredni sposób zwiększyć świadomość konsumentów oraz wpłynąć na edukację dzieci i uwrażliwić je na otaczający nas ekosystem.

Uloterapia - to terapia powietrzem z ula w specjalnym domku. To inna, ale coraz bardziej znana forma wykorzystania dobroczynnych właściwości pszczół. Powietrze wychodzące z ula ma wyjątkowe właściwości i zapach. Mikrowibracje i biopole wytwarzane przez pszczoły wykazują lecznicze właściwości. Uloterapia jest stosowana wspomagająco w leczeniu bezsenności, chorób układu nerwowego, chorób reumatycznych, chorób serca, chorób układu oddechowego, w migrenach, stanach depresyjnych oraz alergiach.

Rodzinna pasja - niejednokrotnie nie tylko sam pszczelarz zajmuje się pasieką. Często pomagają mu inni członkowie rodziny. Jest to doskonały pomysł na połączenie pracy oraz wspólnego spędzania czasu. Działania podejmowane w pasiece uczą współpracy, integrują i pozwalają na rozwój świadomości zwłaszcza młodszego pokolenia.

Oprócz wyżej opisanych korzyści z prowadzenia przydomowej pasieki jest jeszcze jedna - być może najcenniejsza - możliwość obcowania z przyrodą. Już od wielu lat istnieje przekonanie, że przebywanie w pasiece i kontakt z pszczołami ma dobroczynny wpływ na zdrowie. W czasach gdy wszystko „pędzi” - tutaj, we własnej pasiece można na chwilę się zatrzymać. Odebrać. Z zachwytem i pokorą spojrzeć na pracę i współpracę doskonałą. Złapać wewnętrzną równowagę i oddech - dosłownie! Korzystajmy więc z tego co przyroda nam daje, ale

INFORMACJA

Od 16 lutego pierwsze podmioty skupujące mleko mają obowiązek składać informację miesięczną do właściwego dyrektora OT KOWR z wykorzystaniem nowego wzoru formularza. Więcej informacji, a także link do nowego wzoru formularza w wersji 5.0: <https://www.gov.pl/web/kowr/rejestr-pierwszych-podmiotow-skupujacych-mleko>

Na mocy rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 listopada 2025 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych następują ważne zmiany w przepisach. Od 17 lutego 2026 r. sprzedawcy detaliczni są zobowiązani oznaczać świeże owoce, warzywa i banany sprzedawane luzem (bez opakowań) konsumentowi finalnemu m.in. informacją o kraju pochodzenia czy grafiką z flagą państwa pochodzenia — np. flagą Polski, Niemiec czy Hiszpanii, umieszczoną przy produkcie lub na wywieszce obok niego.

Do 2 marca można zgłaszać propozycje kandydatów do nowo powstającej Rady do spraw Rynków Rolnych. Organ ten ma pełnić funkcję opiniotwórczo-doradczą Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w kwestiach funkcjonowania rynków rolnych. Członkowie będą mieli wpływ na podejmowanie decyzji związanych między innymi z funkcjonowaniem sektora rolno-spożywczego i prowadzonymi przez państwo interwencjami. Swoich kandydatów mogą proponować ogólnokrajowe organizacje rolnicze, przetwórcze oraz samorządu terytorialnego.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju zdecydowało o uruchomieniu programu Agrostrateg na lata 2026–2030, w ramach którego przeznacza się 500 milionów złotych na wsparcie badań i rozwoju nowoczesnych technologii w rolnictwie. Projekt ma obejmować swoim zakresem m.in. dobrostan zwierząt, zrównoważony rozwój i ograniczenie stosowania chemii, a jego wyniki będą monitorowane do 2036 roku. O dofinansowanie mogą się ubiegać nie tylko instytucje badawcze, ale również przedsiębiorcy, a podejmowane działania mają dotyczyć prac rozwojowych i przygotowania do wdrożenia nowych technologii.

Od 16 lutego pierwsze podmioty skupujące mleko mają obowiązek składać informację miesięczną do właściwego dyrektora OT KOWR z wykorzystaniem nowego wzoru formularza. Więcej informacji, a także link do nowego wzoru formularza w wersji 5.0: <https://www.gov.pl/web/kowr/rejestr-pierwszych-podmiotow-skupujacych-mleko>

Zgodnie z Programem działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu nawozy można stosować od 1 marca. Jednak należy pamiętać, że zabronione jest stosowanie nawozów na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą, lub pokrytych śniegiem, przy czym za glebę zamrzniętą nie uznaje się gleby, która rozmarza co najmniej powierzchniowo w ciągu dnia.

I.14.1.1 Szkolenia podstawowe dla rolników

Interwencja I.14.1 Doskonalenie zawodowe rolników

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

(PS WPR 2023-2027)

Celem szkoleń jest zapewnienie przepływu wiedzy i informacji w zakresie rozwoju gospodarstw rolnych poprzez realizację szkoleń podstawowych, co przyczynia się do realizacji celu przekrojowego, polegającego na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania.

WODR w Poznaniu realizuje operację w latach 2024-2029 poprzez organizację i przeprowadzenie szkoleń podstawowych dla ostatecznych odbiorców na obszarze województwa wielkopolskiego.

Zakres tematyczny szkoleń zaplanowanych w 2026 roku:

- 1.** Ekoschematy – wymogi i płatności w realizacji praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt
- 2.** Ekoschemat – Dobrostan zwierząt
- 3.** Normy i wymogi warunkowości
- 4.** Współpraca rolników
- 5.** Zakwaszenie i wapnowanie gleb
- 6.** Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi takimi jak: woda, gleba, powietrze, klimat w kontekście wdrażania interwencji PS WPR na lata 2023-2027 „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu”*

Szkolenia skierowane są do: rolników, młodych rolników (osoby, którym przyznano pomoc w ramach interwencji I.11 „Premie dla młodych rolników” realizowanej w ramach PS WPR 2023-2027), małżonków rolników, domowników rolników, osób zatrudnionych w rolnictwie. Udział w szkoleniach jest bezpłatny. Szczegółowe programy szkoleń znajdują się na stronie internetowej www.wodr.poznan.pl w zakładce: Szkolenia dla rolników PS WPR 2023-2027.

**Zapraszamy do zapisów
na stronie internetowej wodr.poznan.pl
lub u doradcy rolniczego z Państwa terenu.**

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
realizuje projekt w ramach Interwencji I.14.1.
„Doskonalenie zawodowe rolników”,
Moduł 1 „Szkolenia podstawowe dla rolników” (I.14.1.1).

* Rolnicy wnoszący o dofinansowanie w naborze w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dla interwencji I.10.4 „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu” muszą posiadać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia z tematu numer 6.

FSDN SZANSĄ NA LEPSZE ZROZUMIENIE SYTUACJI GOSPODARSTWA ROLNEGO

Polski FSDN (Sieć Danych Rachunkowych Dotyczących Poziomu Zrównoważenia Gospodarstw Rolnych) jest naturalnym następcą Polskiego FADN (Systemu Zbierania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych), którego przekształcenie dokonało się w 2025 roku. Jednak jak to bywa z innowacjami i w tym przypadku nie obyło się bez wprowadzenia zmian, które spowodowały ograniczenie liczby gospodarstw i rozszerzenie liczby zbieranych zmiennych.

JAROSŁAW MARCINKOWSKI | DZIAŁ EKONOMIKI I ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM

POKONAĆ PRÓG DOSTĘPU DO PL FSDN

Państwa członkowskie Unii Europejskiej wyznaczają swoje progi wielkości ekonomicznej (wielkość ekonomiczna stanowi sumę standardowych produkcji (SO) ze wszystkich działalności w gospodarstwie wyrażoną w euro) określające minimalną wielkość gospodarstw rolnych włączanych do pola obserwacji FSDN, co wynika przede wszystkim z powodu istniejących różnic w strukturze agrarnej. Od 2025 roku próg wielkości ekonomicznej dla FSDN w Polsce wynosi 8 000 euro SO (standardowa produkcja). SO jest to średnia z 5 lat wartość produkcji określonej działalności roślinnej lub zwierzęcej uzyskana z 1 ha lub od 1 zwierzęcia w ciągu 1 roku, w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcyjnych. Stanowi on znaczny wzrost z poprzednich 4 000 euro SO w ramach transformacji FADN na FSDN. Wpłynęło to na zmniejszenie liczby gospodarstw w Polsce z 11 000 do 9 000, a tym samym w poszczególnych województwach. Dla województwa wielkopolskiego wynosi ona w 2026 roku 1256, a były lata, w których liczba ta wynosiła 2000 gospodarstw rolnych (lata 2008 i 2009). Dobór gospodarstw do PL FSDN prowadzony jest na przełomie roku. Stąd nie ma możliwości wejścia gospodarstwa rolnego do systemu na przestrzeni danego roku. Oznacza to, że jeśli jakieś gospodarstwo zrezygnuje z uczestnictwa w nim, to wówczas na jego miejsce z początkiem kolejnego roku może wejść nowe gospodarstwo pod warunkiem, że spełni wymagane warunki wejścia do systemu Polski FSDN.

KIERUNEK ZRÓWNOWAŻONE ROLNICTWO

Dane zbierane w ramach PL FSDN obejmują wymiar nie tylko produkcyjno-ekonomiczny (np. powierzchnia upraw, liczba zwierząt, wartość aktywów, wartość produkcji, kosztów), ale także środowiskowy oraz społeczny (m.in. dane dotyczące zarządzania gospodarstwem rolnym pod kątem praktyk rolniczych, nawozów naturalnych, wody, energii, integracji rynku) i mogą być wykorzystywane do oceny dodatkowych aspektów związanych z poziomem zrównoważenia rolnictwa Unii Europejskiej. Główną ideą rolnictwa zrównoważonego jest nie tylko czerpanie maksimum zysków z uprawy i hodowli, ale także jednoczesne zadbanie o środowisko i przyszłość nie tylko swoją, ale i następnych pokoleń.

ORGANIZACJA PL FSDN

Na czele PL FSDN stoi Komitet Krajowy do spraw Unijnej Sieci Danych Dotyczących Zrównoważenia Gospodarstw Rolnych czyli komitet Krajowy ds. PL FSDN. Zadania państwa członkowskiego w zakresie PL FSDN wykonuje Agencja Łącznikowa, którą jest Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, który zawiera umowy z Wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego na zbieranie i przekazywanie danych PL FSDN z gospodarstw rolnych. Jednak podstawą systemu są gospodarstwa rolne, z których dane są zbierane przez doradców rolnych dbających o jakość i kompletność danych. Doradcy omawiają z rolnikiem wyniki gospodarstwa, informują o dotacjach i programach wsparcia.

PRIORYTETEM DOBROWOLNOŚĆ I POUFNOŚĆ

W FSDN obowiązują trzy podstawowe zasady, tj. dobrowolne uczestnictwo: rolnik dobrowolnie uczestniczy w systemie FSDN; ograniczone wykorzystanie danych: dane gromadzone w ramach FSDN są wykorzystywane wyłącznie do analizy wyników gospodarstw rolnych, a nie do celów kontroli

SIEĆ DANYCH DOTYCZĄCYCH POZIOMU ZRÓWNOWAŻENIA GOSPODARSTW ROLNYCH

administracyjnych czy podatkowych; ścisła ochrona danych: stosowane są ścisłe zasady ochrony danych, aby zapobiec niewłaściwemu wykorzystaniu lub ujawnianiu danych osobowych. Na uwagę zasługuje to, że dla potrzeb Polskiego FSDN analizowane są dane dotyczące wyłącznie gospodarstwa rolnego.

PODEJMOWANIE DECYZJI NA PODSTAWIE DANYCH

FSDN podobnie jak FADN odgrywa kluczową rolę w kreowaniu, monitorowaniu i ocenie Wspólnej Polityki Rolnej. FSDN (podając za ulotką Polski FSDN: fadn.pl) oferuje możliwość zrozumienia złożoności zrównoważonego rozwoju gospodarstw rolnych w całej UE. Gromadzi szczegółowe dane opisujące działalność gospodarstw rolnych, ich wyniki ekonomiczne, zasoby społeczne a także interakcje ze środowiskiem naturalnym. Zatem, FSDN umożliwia decydentom, jak i rolnikom, podejmowanie bardziej trafnych decyzji w planowaniu rozwoju rolnictwa i gospodarstw rolnych.

KORZYŚCI DLA ROLNIKÓW

Niewątpliwą korzyścią dla rolnika jest kontakt z doradcą, dający możliwość pozyskiwania szczegółowych informacji i porad na tematy związane z funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego, dostęp do raportów: indywidualnego, dynamicznego i porównawczego, co stwarza możliwość podwyższenia wiedzy z zakresu ekonomiki i zarządzania. Wsparciem w podejmowaniu decyzji może być możliwość porównywania wyników gospodarstwa rolnego z gospodarstwami podobnymi oraz możliwość otrzymywania informacji zwrotnych proponowane rolnikom uczestniczącym w sieci FSDN. ■

Źródła:

https://fadn.pl/Ulotka_Polski_FSDN

... INFORMACJA ...

Na mocy rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 listopada 2025 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych następują ważne zmiany w przepisach. Od 17 lutego 2026 r. sprzedawcy detaliczni są zobowiązani oznaczać świeże owoce, warzywa i banany sprzedawane luzem (bez opakowań) konsumentowi finalnemu m. in. informacją o kraju pochodzenia czy grafiką z flagą państwa pochodzenia — np. flagą Polski, Niemiec czy Hiszpanii, umieszczoną przy produkcie lub na wywieszce obok niego.

NOTOWANIA CEN

PRODUKTÓW ROLNICZYCH I ŚRODKÓW DO PRODUKCJI ROLNEJ W WIELKOPOLSCE

EWA WILCZEK | DZIAŁ EKONOMIKI I ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM

Targowisko, luty 2026										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żyto paszowe	zł/dt	65.00	63.35	65.00		60.00	62.50	60.75	65.00	63.09
Pszenica paszowa	zł/dt	85.00	83.63	82.50		80.00	81.00	80.43	85.00	82.51
Jęczmień paszowy	zł/dt		77.85	77.50		72.00	72.00	72.94	78.00	75.05
Pszenżyto	zł/dt		76.11	75.00		72.00	72.50	70.00	75.00	73.44
Mieszanka zbożowa	zł/dt	69.00	68.21			67.00	68.00	68.08	69.00	68.22
Ziemniaki jadalne	zł/kg	2.00	1.90	2.00	2.00	1.90	1.93	1.90	1.89	1.94
Marchew jadalna	zł/kg	3.88	3.60	3.63	3.55	3.70	3.50	3.50	3.40	3.59
Pietruszka korzeń	zł/kg	7.25	7.00	7.30	7.00	7.50	7.03	7.00	7.00	7.14
Buraczki czerwone	zł/kg	3.25	3.23	3.00	3.00	3.50	3.00	3.00	3.17	3.14
Seler	zł/kg	6.75	6.00	6.60	6.35	6.80	6.60	6.00	6.00	6.39
Por	zł/szt	3.80	3.80	3.75	3.75	3.80	3.67	3.50	3.50	3.70
Pomidory	zł/kg	11.50	14.00	11.67	14.00			13.50		12.93
Ogórki	zł/kg	13.20	13.00	12.00	12.50			12.33		12.61
Prosię (15 kg)	zł/szt							272.50		272.50
Cielę (40kg)	zł/szt		2000.00					1800.00		1900.00
Krowy	zł/szt		5500.00					5600.00		5550.00
Jaja	zł/szt	1.28	1.20	1.23	1.35	1.35	1.30	1.20	1.32	1.28
Ziemniaki jadalne wczesne	zł/dt									
Kapusta biała	zł/kg	4.20	4.63	4.25	4.24	4.20	4.83	4.30	4.30	4.37
Jabłka deserowe	zł/kg	4.85	4.90	4.67	4.50	4.83	4.50	4.50	4.67	4.68
Truskawki	zł/kg									
Pomidory spod osłon - malinowe	zł/kg	20.00		20.00	20.00	20.00		21.08	21.50	20.43
Ogórki spod osłon - długie	zł/kg	16.00		13.80	13.98	14.50		16.00	16.00	15.05

Przedsiębiorstwa zbożowo-młynarskie i zakłady przetwórcze, luty 2026										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żyto konsumpcyjne	zł/dt	57.00	52.67	56.00	57.00	57.00		55.02	55.92	55.80
Pszenica konsumpcyjna	zł/dt	77.18	76.00	75.00	77.51	77.00	77.00	77.31	75.00	76.50
Jęczmień konsumpcyjny	zł/dt	68.39	65.00	65.00	70.10	69.33		66.49	65.00	67.04
Pszenica paszowa	zł/dt	70.64	70.00	70.00	71.15	72.50	73.00	72.58	70.00	71.23
Żyto paszowe	zł/dt	59.00	57.00	57.00	58.49	57.75	57.00	57.00	57.00	57.53
Jęczmień paszowy	zł/dt	65.00	62.50	63.00	64.85	65.00	65.00	63.75	62.00	63.89
Pszenżyto	zł/dt	65.40	63.00	61.00	64.93	63.75	65.00	61.18	62.00	63.28
Owies	zł/dt	56.80	53.00	53.50	57.00	54.50		53.00	54.40	54.60
Kukurydza na ziarno	zł/dt	74.00	74.00	75.00	74.00	74.00		75.00	76.00	74.57
Groch	zł/dt	84.53	85.00		86.00	86.00				85.38
Mak	zł/dt									
Gryka	zł/dt									
Łubin słodki	zł/dt	90.00	90.00		92.00	95.00				91.75
Ziemniaki przemysłowe	zł/dt	28.00								28.00

Usługi,				
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III
1 godz. najmu pracownika	zł/h	35.00	35.50	35.00
Orka pługiem 4-skib obrotowym+ciągnik 110 KM	zł/ha	333.40	325.00	332.50
Kompaktowy agregat do bezork. uprawy 3 m+ciągnik 220 KM	zł/ha	350.00	335.00	335.00
Strip-till (ciągnik 250 KM+agr. do upr. pasowej+6-rzęd. siewnik punktowy)	zł/ha			385.00
Podorywka	zł/ha	235.00	240.00	235.00
Kultywatorowanie	zł/ha	255.00	246.67	230.00
Talerzowanie	zł/ha	237.00	236.67	220.00
Bronowanie	zł/ha	235.00	233.33	215.00
Agregat uprawowy	zł/ha	250.00	230.00	245.00
Agregat uprawowo-siewny	zł/ha	280.00	273.33	285.00
Siew siewnikiem zbożowym	zł/ha	265.00	265.00	250.00
Siew siewnikiem punktowym	zł/ha	240.00	240.00	225.00
Sadzenie ziemniaków	zł/ha		260.00	270.00
Roztrząsacz obornika+ładowacz	zł/ha	378.00	380.00	379.00
Rozsiewacz wapna	zł/ha	160.00	160.00	160.00
Opryskiwacz zawieszany	zł/ha	145.00	145.00	143.75
Kosiarka rotacyjna	zł/ha	230.00	210.00	210.00
Kosiarko-sieczkarnia	zł/ha	650.00	650.00	675.00
Kombajn zbożowy	zł/ha	525.00	525.00	500.00
Kombajn zbożowy zbiór kukurydzy na ziarno	zł/ha	540.00	545.00	550.00
Kombajn do ziemniaków	zł/ha	465.00	480.00	485.00
Kombajn do buraków	zł/ha	1150.00	1010.00	1012.50
Prasa do słomy kosztująca wielkogabarytowa	zł/ha	267.50	270.00	270.00
Prasa do słomy (zwijająca)	zł/ha	315.00	320.00	325.00
Ciągnik 120 KM z 1 przyczepą	zł/km	7.20	8.30	7.50
Ciągnik 120 KM z 2 przyczepami	zł/km	7.00		7.33

Małe ubojnie i przetwórnice - dzienny				
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III
Żywiec wieprzowy kl. I	zł/kg	4.29	4.15	4.53
Żywiec wieprzowy wybrakowany	zł/kg	2.80	2.31	2.70
Żywiec wołowy kategoria A	zł/kg	14.99	16.17	16.72
Żywiec wołowy wybrakowany	zł/kg	11.00	11.50	12.26

Duże Zakłady Przetwórcze - dzienny				
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III
Żywiec wieprzowy kl. I	zł/kg			4.70
Żywiec wieprzowy wybrakowany	zł/kg			3.07
Żywiec wołowy kategoria A	zł/kg			16.00
Żywiec wołowy wybrakowany	zł/kg			12.00

Rejon I: Złotów, Piła, Chodzież, Czarnków-Trzcianka.

Rejon II: Szamotuły, Międzychód, Nowy Tomyśl, Grodzisk Wlkp., Wolsztyn.

Rejon III: Kościan, Leszno, Gostyń, Rawicz.

Rejon IV: Oborniki, Poznań, Środa Wlkp., Śrem.

Rejon V: Wągrowiec, Gniezno, Września, Stępca.

Rejon VI: Konin, Turek, Koło.

Rejon VII: Krotoszyn, Jarocin, Pleszew, Kalisz.

Rejon VIII: Ostrów Wlkp., Ostrzeszów, Kępno.

luty 2026					
Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
36.75	35.00	34.00	34.00	34.00	34.91
335.00	325.00	340.00	325.00	340.00	331.99
340.00	350.00	345.00	340.00	340.00	341.88
		400.00			392.50
	230.00	227.50	225.00	225.00	231.07
250.00	233.33	241.67	236.67		241.90
220.00	230.00	221.67	218.00	230.00	226.67
220.00	230.00	215.00	215.00	215.00	222.29
250.00	240.00	242.50	245.00	235.00	242.19
285.00	283.33	286.00	275.00	275.00	280.33
250.00	245.00	240.00	240.00	240.00	249.38
224.00	220.00	227.50	225.00	220.00	227.69
270.00	250.00	270.00	250.00		261.67
380.00	370.00	380.00	378.33	375.00	377.54
153.00	154.00	156.67	160.00	155.00	157.33
132.00	133.33	134.00	137.50	143.33	139.24
235.00	215.00	210.00	215.00	210.00	216.88
650.00	660.00	655.00	675.00	655.00	658.75
500.00	506.67	505.00	500.00	520.00	510.21
540.00	548.33	550.00	550.00	540.00	545.42
485.00	475.00	485.00	465.00	480.00	477.50
1133.33	1083.33	1050.00	1015.00	1012.00	1058.27
	260.00	250.00	250.00	245.00	258.93
325.00	320.00	325.00	310.00	310.00	318.75
8.00	8.33	8.50	8.00	7.30	7.89
9.00	10.33	9.00	8.00	7.60	8.32

ubój do 400 szt., luty 2026					
Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
4.48	4.16	4.44	4.71	4.50	4.41
	2.77	2.60	2.85	2.90	2.70
16.47	16.74	14.50	15.65	15.83	15.88
	11.96	12.00	11.00	11.75	11.64

ubój powyżej 400 szt., luty 2026					
Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
4.56			5.07		4.78
2.20			3.28		2.85
15.40			15.82		15.74
10.80			10.00		10.93

Prywatni oferenci, luty 2026										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Prowit LP	zł/dt	325.00	310.00	330.00	340.00	310.00	340.00	310.00	310.00	321.88
Prowit T	zł/dt	363.00	360.00	365.00	370.00	365.00	360.00	360.00	362.00	363.13
Mieszanka PW	zł/dt	260.00	265.50	255.00	265.00	255.00	267.67	250.00		259.74
Mieszanka PT-1	zł/dt	191.00	195.00	195.00	195.00	191.67	196.00	192.00	195.00	193.83
Mieszanka PT-2	zł/dt	194.00	200.00	199.00	199.00	197.00	198.43	195.00	194.00	197.05
Mieszanka L	zł/dt	210.00	210.00	217.00	220.00	214.67	220.00	210.00	220.00	215.21
Mieszanka CJ	zł/dt	225.00	229.00	220.00	225.00	225.00	225.00	213.00	225.00	223.38
Mieszanka B	zł/dt	210.00	210.00	216.00	217.00	210.00	210.00	211.50	218.00	212.81
Koncentraty 10%-owe dla:										
loch	zł/dt		320.00	310.00	320.00	315.00	325.00	310.00	315.00	316.43
prosiąt	zł/dt		330.00	330.00	335.00	335.00	340.00	332.33	325.00	332.48
warchlaków	zł/dt	312.00	320.00	313.00	325.00	333.00	335.00	313.33	312.00	320.42
tuczników	zł/dt	318.00	320.00	315.00	325.00	320.50	323.00	318.50	315.00	319.38
Koncentraty 15%-owe dla:										
loch	zł/dt	350.00		348.00	349.00	350.00		345.00	345.00	347.83
prosiąt	zł/dt	350.00		352.50	355.00	360.00				354.38
warchlaków	zł/dt	330.00	340.00	325.00	350.00	350.00		332.50	340.00	338.21
tuczników	zł/dt	330.00	335.00	332.00	335.33	336.00		330.00	331.00	332.76
Koncentraty 20%-owe dla:										
loch	zł/dt	331.20	324.00	324.75	336.00	335.50	325.00	320.33	337.00	329.22
prosiąt	zł/dt	379.00	372.00	370.00	370.00	378.33	373.00	370.00	380.00	374.04
warchlaków	zł/dt	355.00		348.75	345.00	355.00	340.00	340.00	353.33	348.15
tuczników	zł/dt	320.00		315.00	315.00	333.50	310.00	321.33	326.67	320.21
Inne pasze:										
śruta sojowa	zł/dt	187.00	188.00	186.08	184.88	185.33	188.00	189.00	185.00	186.66
śruta rzepakowa	zł/dt	145.00	143.00	143.00	142.00	141.00	146.00	145.00	142.00	143.38
otręby pszenne	zł/dt	87.37	89.00	85.00	84.00	86.00	89.00	84.00	84.50	86.11
otręby żytnie	zł/dt	76.00		72.00	71.00		76.00	70.00	73.00	73.00
Nawozy mineralne:										
Mocznik (46%)	zł/dt	235.87	230.00	234.50	236.00	233.00	237.00	236.00	238.00	235.05
Saletra amonowa (34%)	zł/dt	173.40	174.80	170.75	173.50	176.00	176.33	177.00	177.00	174.85
Saletrzak (28%)	zł/dt	159.50	158.00	155.75	156.00	152.67	158.00	159.60	159.33	157.36
Superfosfat granulowany (18%)	zł/dt	176.00	176.00	175.00	174.00	172.00		172.50	171.00	173.79
Superfosfat pylisty (18%)	zł/dt	152.00		149.00		150.00		155.00		151.50
Sól potasowa (60%)	zł/dt	175.93	175.00	178.50	175.33	178.33	179.17	179.50	179.50	177.66
Polifoska 8:24:24	zł/dt	290.00	288.50	285.00	284.00	293.00	293.33	294.00	294.00	290.23
Polifoska 6:20:30	zł/dt	272.73	272.75	271.00	274.75	275.00	276.00	276.00	276.00	274.28
Polifoska 4:12:32	zł/dt	245.00	243.33	254.00	255.00	255.00	255.00	255.00	245.00	250.92
Amofoska 4:16:18	zł/dt	157.00		159.00	159.00		158.00	159.00		158.40
Siarczan potasu	zł/dt			357.50				359.00		358.25
Superfosfat wzmocniony (40%)	zł/dt	269.00	265.00	263.00	264.00		267.00	262.60	267.00	265.37

Owoce i warzywa (sprzedaż hurtowa przez rolnika), luty 2026										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Jabłka deserowe	zł/kg	4.35	4.00	4.20	4.00		4.17	4.00	4.00	4.10
Wiśnie	zł/kg									
Truskawki	zł/kg				32.00					32.00
Pomidory gruntowe do przetwórstwa	zł/kg						8.00			8.00
Ogórki gruntowe	zł/kg	8.50		7.75			8.00			8.08
Papryka czerwona	zł/kg	15.75		15.50	15.67		15.00	15.00		15.38
Papryka zielona	zł/kg	15.00		13.90	14.00		13.75	13.50		14.03
Marchew jadalna	zł/kg	2.30	2.35	2.25	2.20	2.40	2.30	2.30	2.20	2.29
Pietruszka - korzeń	zł/kg	6.00	6.00	6.80	6.00		6.50	6.00	6.00	6.19
Buraczki czerwone	zł/kg	2.50	2.20	2.28	2.20		2.50	2.15	2.10	2.28
Seler	zł/kg	4.35	4.00	4.50	4.45		4.50	4.00	4.00	4.26
Por	zł/szt	3.60	3.70	3.60	3.31		3.50	3.30	3.30	3.47
Cebula	zł/kg	2.65	2.60	2.50	2.63	2.65	2.70	2.30	2.30	2.54
Kapusta biała	zł/kg	2.33	2.95	2.90	2.79		2.95	2.28	2.25	2.63
Ziemniaki jadalne	zł/dt	165.00	150.00	160.00	149.00	165.00	150.00	145.00	145.00	153.63
Jabłka do przetwórstwa	zł/dt									
Ogórki spod osłon	zł/dt	1600.00			1633.33					1616.67
Pomidory spod osłon	zł/dt	700.00		690.00	680.00			670.00		685.00
Kapusta biała wczesna	zł/dt									
Ogórki spod osłon - długie	zł/dt	850.00		820.00	840.00			860.00	830.00	840.00
Pomidory spod osłon - malinowe	zł/dt	2100.00		2000.00	2000.00			2100.00	2100.00	2060.00

Pozostałe ceny, luty 2026										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Olej napędowy	zł/l	6.11	5.57	5.92	5.90	6.05	5.85	6.00	5.97	5.92
Cena sznurka do prasy	kl.	56.00	55.20	56.00	56.00	55.00	53.00	54.25	53.00	54.81
Cena siatki do prasy	zł/dt		437.50	436.25	444.50	445.00	438.33	445.00	435.00	440.23
Słoma żytnia	zł/dt	29.00	36.00	30.83	36.00	35.00	29.00	29.00	30.00	31.85
Słoma jęczmienna	zł/dt	30.00	35.00	34.42	35.00	35.00	30.33	30.00	32.00	32.72
Słoma pszenna	zł/dt	41.00	44.80	42.00	45.25	40.33	41.00	40.00	42.00	42.05
Siano łukowe	zł/dt	50.00	55.00	55.00	56.00	55.00	50.00	50.00	51.67	52.83
Obornik	zł/dt	19.00	20.00	21.00	21.00	21.00	21.00	19.00	19.67	20.21
Wapno węglanowe (bez kosztów transportu)	zł/dt	9.85	9.90	9.30	9.75	9.50	9.00	8.00	9.40	9.34
Wapno tlenkowe (bez kosztów transportu)	zł/dt			30.00		30.00	28.00		28.00	29.00
Cielę 40 kg	zł/szt	1350.00	1700.00	1350.00	1567.50	1466.67	1400.00	1666.67	1700.00	1525.10
Młódzież bydłęca 50 kg	zł/szt	3180.00	3160.00	3100.00	3180.00	3100.00	3150.00	3100.00	3150.00	3140.00
Jałówka hodowlana	zł/szt	6960.00	6900.00	6950.00	6980.00	6800.00	6980.00	6975.00	6970.00	6939.38
Łoszka hodowlana	zł/szt	1100.00	1100.00	1125.00	1200.00	1233.33	1125.00	1120.00	1115.00	1139.79
Koszty wizyty weterynarza	zł/wizytę	110.00	120.00	113.75	120.00	115.00	119.50	120.00	116.67	116.86
Inseminacja lochy (nasienie+usługa)	zł	75.00	80.00	77.50	76.00	80.00	76.33	80.00	80.00	78.10
Inseminacja krowy (nasienie+usługa)	zł	120.00	131.60	123.75	120.00	125.00	130.00	120.00	120.00	123.79
Krowa użytkowa	zł/szt	8000.00	8000.00	8050.00	8100.00	8000.00	8000.00	8000.00	8150.00	8037.50
Jednostka zbożowa	zł/dt	62.86	60.63	60.88	62.87	62.44	65.00	61.58	60.85	62.14

Mleko, luty 2026										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Mleko - średnia cena w kl.extra	zł/l	1.78	1.70	1.85	1.81	1.82	1.72	1.85	1.70	1.78

PRENUMERATA:

Bezpośrednio w redakcji można zamówić prenumeratę indywidualną lub zbiorową na dowolny okres. Na prenumeratę zbiorową, powyżej 10 egzemplarzy czasopisma, udzielamy 25% rabatu.

Opłatę za wysyłkę należy przelać na rachunek Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań, numer konta: 31 1130 1088 0001 3152 0620 0003.

Adres, na który mamy wysyłać czasopismo należy wysłać do redakcji pocztą lub mailem: poradnik.gospodarski@wodr.poznan.pl, razem z dowodem wpłaty.

KOSZT PRENUMERATY:

ROCZNEJ

0,00 zł – odbiór u doradcy

39,82 zł – z wysyłką pocztową

PÓŁROCZNEJ

0,00 zł – odbiór u doradcy

21,72 zł – z wysyłką pocztową

Realizując obowiązek informacyjny, wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1) – dalej RODO, Zamawiający informuje, że: 1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych (ADO) jest Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu 60-163 Poznań, ul. Sieradzka 29, adres mailowy: wodr@wodr.poznan.pl, tel. 61 868 52 72.

2. W sprawach związanych z ochroną danych osobowych może Pani/Pan kontaktować się z powołanym przez ADO Inspektorem Ochrony Danych, na adres mailowy: iod@wodr.poznan.pl.

3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane na podstawie:

a) art. 6 ust. 1 lit. b) RODO, w celu realizacji zamówienia na prenumeratę miesięcznika „Poradnik Gospodarski”,

b) Art. 6 ust. 1 lit. c) w celu rozliczenia opłat za prenumeratę miesięcznika.

4. Odbiorcami Pana/Pana danych mogą być:

a) podmioty uprawnione do obsługi doręczeń (kurierzy, operatorzy pocztowi),

b) podmioty, którym powierzyliśmy przetwarzanie danych osobowych na podstawie odrębnych umów (np. serwis sprzętu IT),

c) organy i podmioty upoważnione z mocy prawa.

5. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez okres 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym nastąpiła rezygnacja z prenumeraty i została wystawiona ostatnia faktura/rachunek.

6. Pani/Pana dane osobowe nie będą profilowane oraz poddawane zautomatyzowanym procesom decyzyjnym.

7. Pani/Pana dane nie będą przekazywane do Państw trzecich oraz organizacji międzynarodowych i nie będą podlegały transgranicznemu przetwarzaniu.

8. Ma Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych osobowych, do ich sprostowania, usunięcia w zakresie wynikającym z przepisów prawa, ograniczenia ich przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec ich przetwarzania, a także prawo do przeniesienia swoich danych osobowych.

9. Ma Pani/Pan prawo wnieść skargę do organu nadzorczego, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa). Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i skróć w tekstach. Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych i nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń.

W OBIEKTYWIE DORADCY

#NaszeMomenty

Od igły do wzoru – pokaz rzemiosła 🪡

Która z Pań oprze się stupeckiej prezencji na Forum Rolniczym 🥰

A ja już mam gospodarstwo regeneratywne, bezorkowe, z dobrostanem, wśród zadrzewień, 4.0 i TEF 🤔

Nauka na randce z doradztwem, czy z tej maki będzie chleb? 🤔🤔

Elegancki, przystojny... James Bond 🕒 z licencją na FSDN 🖱️

Wielkopolski Konwent Sekt Rolniczych w eterze, setos 🙌

WIEŚ PEŁNA WIEDZY – EDUKACJA I NOWE MOŻLIWOŚCI

Współczesna wieś coraz częściej postrzegana jest jako przestrzeń aktywna, twórcza i otwarta na nowe wyzwania. To miejsce, w którym tradycja spotyka się z nowoczesnością, a lokalne zasoby – przyroda, kultura, wiedza mieszkańców, stają się fundamentem rozwoju. Hasło „Wieś pełna wiedzy – edukacja i nowe możliwości” podkreśla rosnącą rolę wsi jako miejsca praktycznej nauki, zdobywania niezbędnych umiejętności oraz tworzenia dodatkowych źródeł dochodu.

ALDONA JANKOWSKA | DZIAŁ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Wieś pełna wiedzy to miejsce, w którym edukacja jest naturalną częścią codziennego życia. To nie tylko przekazywanie informacji, ale przede wszystkim nauka poprzez doświadczenie, obserwację i bezpośredni kontakt z naturą, kulturą oraz ludźmi. Współczesna wieś wykorzystuje swoje zasoby, aby budować atrakcyjną ofertę edukacyjną, turystyczną i społeczną. Dzięki temu wieś staje się miejscem, w którym można zdobywać wiedzę praktyczną, rozwijać pasje oraz poszukiwać nowych kierunków rozwoju zawodowego i gospodarczego.

Edukacja realizowana na wsi ma często charakter zaplanowany i opiera się na bezpośrednim działaniu. Nauka przez doświadczenie pozwala lepiej zrozumieć procesy zachodzące w przyrodzie, rolnictwie i kulturze ludowej. Uczestnicy zajęć nie tylko słuchają, ale także obserwują, próbują, dotykają i współtworzą. Tego rodzaju edukacja skierowana jest do różnych grup odbiorców, tj. dzieci, młodzieży, dorosłych oraz rodzin, a także seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Uczy szacunku do pracy rolnika, do lokalnych produktów oraz do dziedzictwa kulturowego wsi.

Działające w Wielkopolsce gospodarstwa edukacyjne pełnią ważną rolę w przekazywaniu wiedzy o rolnictwie, żywności i środowisku naturalnym. Są miejscami, w których teoria łączy się z praktyką, a codzienne prace gospodarskie stają się elementem procesu edukacyjnego. Specjalistyczną formą takich gospodarstw są Zagrody Edukacyjne, należące do Ogólnej Sieci Gospodarstw Edukacyjnych (OSZE). To grupa gospodarstw, w których zajęcia odbywają się w oparciu o programy spełniające określone cele. Ich zgodność jest potwierdzona przez Koordynatorów wojewódzkich OSZE z Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. Zagrody oferują zajęcia tematyczne związane m.in. z uprawą roślin, hodowlą zwierząt, tradycyjnym rzemiosłem czy przygotowywaniem potraw. Dzięki takim inicjatywom można poznać wieś „od środka”, ucząc się poprzez bezpośredni kontakt i działanie.

Duże znaczenie w kultywowaniu wiedzy o historii i tradycji mają wioski tematyczne. To przykład innowacyjnego podejścia do rozwoju wsi. Ich działalność opiera się na jednym motywie przewodnim, wynikającym z lokalnych zasobów, historii lub tradycji. Motyw ten staje się podstawą działań edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych. Dzięki temu wieś zyskuje rozpoznawalność, a mieszkańcy wspólnie tworzą ofertę edukacyjną. Jest to także forma aktywizacji społeczności lokalnej oraz sposób na rozwój dodatkowych źródeł dochodu.

Edukacja kulturalna odgrywa istotną rolę w zachowaniu tożsamości wsi. Tradycje, zwyczaje, obrzędy oraz lokalna historia przekazywane są kolejnym pokoleniom poprzez wydarzenia, warsztaty i spotkania międzypokoleniowe. Szczególnym elementem edukacji kulturalnej są stroje ludowe, które stanowią nie tylko symbol regionu, ale również nośnik wiedzy o dawnych obyczajach, rzemiosle i estetyce. Ich prezentacja i popularyzacja wzmacniają poczucie dumy z lokalnego dziedzictwa.

Kuchnia regionalna jest jednym z najważniejszych elementów dziedzictwa kulturowego wsi. Edukacja kulinarna pozwala poznawać tradycyjne receptury, lokalne produkty oraz zasady sezonowości i gospodarności.

Warsztaty kulinarne, pokazy gotowania i wydarzenia tematyczne nie tylko przekazują wiedzę, ale także integrują społeczność oraz promują wieś jako miejsce atrakcyjne turystycznie. Dziedzictwo kulinarne staje się w ten sposób narzędziem edukacji, promocji oraz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Krajobraz wiejski stanowi naturalne zaplecze edukacyjne, które sprzyja poznawaniu przyrody, rolnictwa oraz tradycyjnych form zagospodarowania przestrzeni. Pola, łąki, lasy, zagrody i wiejska architektura tworzą środowisko, w którym możliwa jest nauka poprzez obserwację i bezpośredni kontakt z naturą.

Edukacja realizowana w krajobrazie wiejskim uczy wrażliwości na środowisko, szacunku do przyrody oraz zrozumienia zależności między działalnością człowieka a otaczającą go przestrzenią. Takie działania sprzyjają również budowaniu tożsamości lokalnej oraz promowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

W procesie edukacji na wsi ważną funkcję pełni gospodarstwa agroturystyczne. Oferują możliwość poznania codziennego życia na wsi, pracy w gospodarstwie oraz lokalnych tradycji w bezpośrednim kontakcie z gospodarzami.

Agroturystyka łączy wypoczynek z edukacją, goście uczestniczą często w zajęciach w gospodarstwie, poznają regionalną kuchnię, biorą udział w wydarzeniach kulturalnych i przyrodniczych. Dzięki temu gospodarstwa agroturystyczne stają się miejscami wymiany wiedzy, doświadczeń oraz inspiracji do aktywnego i świadomego stylu życia.

Podstawą funkcjonowania wsi pełnej wiedzy jest aktywna i zaangażowana społeczność lokalna. Szczególną rolę odgrywają Koła Gospodyń Wiejskich, które inicjują działania edukacyjne, kulturalne i kulinarne, integrując mieszkańców oraz promując lokalne dziedzictwo.

Istotną funkcję pełnią także sołtys oraz lokalni liderzy, którzy koordynują działania, motywują mieszkańców do współpracy i wspierają rozwój oddolnych inicjatyw. Dzięki ich zaangażowaniu możliwe jest tworzenie trwałych projektów edukacyjnych i społecznych, odpowiadających na realne potrzeby mieszkańców.

Dywersyfikacja działalności poprzez rozwój usług edukacyjnych, turystycznych i kulturalnych, a także sprzedaż rękodzieła, żywności lokalnej pozwalają mieszkańcom uniezależnić się od jednego źródła utrzymania.

Skuteczny rozwój wsi pełnej wiedzy opiera się na współpracy pomiędzy różnymi podmiotami. Gospodarstwa edukacyjne, agroturystyczne, Koła Gospodyń Wiejskich, sołtys oraz lokalni liderzy, działając wspólnie, mogą tworzyć spójną i atrakcyjną ofertę edukacyjną.

Osoby zainteresowane tworzeniem i rozwijaniem edukacji na wsi w różnych aspektach: edukacyjnym, kulturowym, turystycznym czy przyrodniczym mogą uzyskać doradztwo oraz wsparcie merytoryczne w Dziale Rozwoju Obszarów Wiejskich WODR w Poznaniu. Informacji udzielają: Aldona Jankowska, tel. 502 184 158 oraz Marta Kondraciuk, tel. 512 718 101, pracownicy działu. Kontakt możliwy jest także pod numerem 61 863 04 18 lub mailowo: wrow@wodr.poznan.pl ■

Źródła:

<https://zagrodaedukacyjna.pl/potencjal-edukacyjny-gospodarstwa-wiejskiego/>

https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_14746_rrpr_2023_67s_05

<https://agro.icm.edu.pl/agro/element/bwmeta1.element.agro-2751bd82-18ce-44a9-9759-eea2c104486d>

<https://pressto.amu.edu.pl/index.php/kse/article/view/22489/21379>

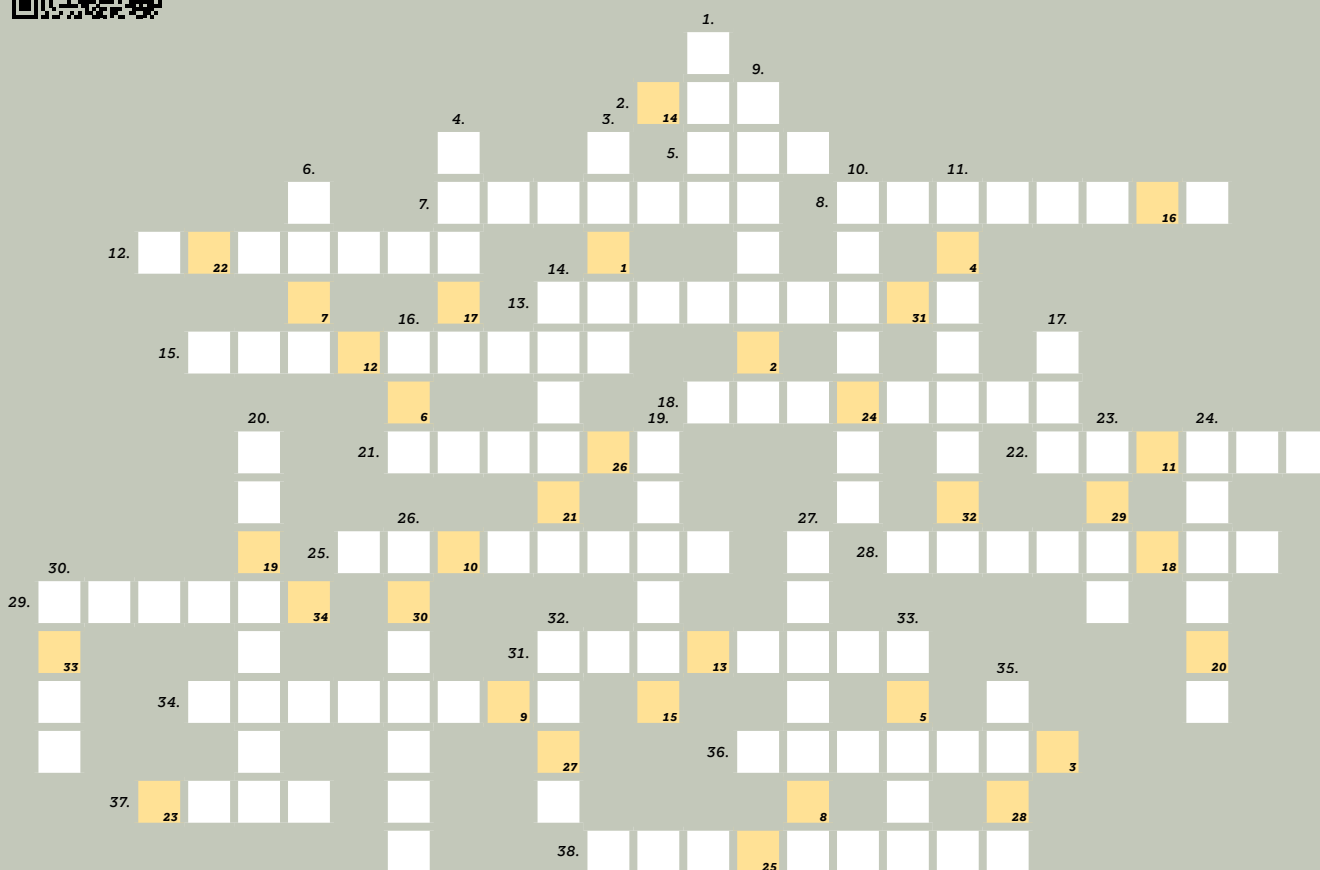
KĄCIK ROZRYWKI

PATRYK CHABASIŃSKI | DZIAŁ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

W konkursie „Krzyżówka” w numerze marcowym do wygrania jest powerbank. Aby wziąć udział w losowaniu nagrody, należy przesłać prawidłowe hasło z krzyżówki do 27 marca 2026 na adres mailowy redakcji „Poradnika Gospodarskiego” tj.: gospodarski@wodr.poznan.pl

Zwycięzcą styczniowego konkursu został pan Marian ze Świętokrzyskiego (hasło: Jaki styczeń, taki cały rok), a zwyciężczynią lutowego konkursu pani Katarzyna z Zamościa (hasło: Luty śnieżny – rok wdzięczny). Gratulujemy!

POZIOMO:

- Narzędzie rolnicze służące dawniej do ręcznego młócenia zboża.
- Mieszaniec międzygatunkowy kłaczki konia z ogierem osła.
- Substancja psychoaktywna obecna m.in. w winie, piwie i wódce.
- Ciasto przekładane masą ze zmielonego maku z cukrem lub miodem i bakaliami.
- Bezbarwna ciecz należąca do grupy alkoholi, o charakterystycznym zapachu i piekącym smaku, trująca, łatwopalna, używana m.in. jako paliwo i rozpuszczalnik.
- Roślina uprawiana na ziarno lub kiszonkę.
- Surowiec lub materiał stosowany zastępczo.
- Słomiana kukła symbolizująca zimą, topiona w rzece jako symbol przywołania wiosny.
- Budynek dla gęsi.
- Roślina z rodziny astrowatych, wykorzystywana do słodzenia napojów i potraw.
- Historyczna kraina położona na terenie dzisiejszej wschodniej Polski w dorzeczu Bugu i Narwi.
- Warzywo kapustne o mięsistym, jadalnym białym kwiatostanie.
- Archipeląg wysp na Morzu Karaibskim.
- Zaliczane do bakalii suszone winogrona.
- Instytucja naukowo-badawcza, oświatowa, kulturalna itp.
- Potomkowie osadników z okolic Bambergu, przybyłych w okolice Poznania w XVIII w.
- Stop żelaza z węglem i innymi pierwiastkami.
- Dawne określenie kobiety pomagającej przy porodach.

PIONOWO:

- Wersja demonstracyjna programu komputerowego, płyty z nagraniem itp.
- Samiec kury domowej.
- Ciepły, suchy wiatr fenowy w Tatrach.
- Występująca u zwierząt naturalna wypukłość na grzbiecie.
- Młoda kura, tuczona w celu uzyskania delikatnego i kruchego mięsa.
- Drzewo iglaste zrzucające igły na zimę.
- Górska zupa z kiszonej kapusty i mięsa.
- Zakład rzemieślniczy lub przemysłowy, w którym wykonuje się przedmioty metodą kucia.
- Najdłuższa rzeka na Półwyspie Iberyjskim, nawadniająca tamtejsze pola uprawne.
- Zwarty obszar porośnięty drzewami i inną roślinnością.
- Duchowny katolicki.
- Zielone części roślin przeznaczone na pasze w stanie świeżym, po wysuszeniu na siano albo po zakiszeniu jako sianokiszonka.
- Roślina zbożowa z rodziny wiechlinowatych, zwana także młką abisyńska.
- Rozległy majątek ziemski, posiadłość lub dobra należące do jednej osoby, najczęściej szlachecka lub feudała.
- Twardy, wędzony góralski ser z mleka owczego.
- Drapieżna ryba słodkowodna z rodziny okoniowatych.
- Pierwiastek chemiczny kluczowy do wzrostu roślin, główny składnik powietrza.
- Metal występujący w stanie ciekłym w temperaturze pokojowej.
- Egzotyczny korzeń o ostrym smaku i zapachu, służący jako dodatek do herbaty i ważny składnik w kuchni azjatyckiej.
- Największy kontynent świata, kojarzony z uprawami ryżu.

POLEWKA

KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH STANKOWO (POW. GOSTYŃSKI)

SKŁADNIKI:

6 l wody
1 l maślanki
0,5 l śmietany 18%

2 łyżki mąki
sól do smaku
gotowane ziemniaki pokrojone w kostkę – do podania

SPOSÓB PRZYGOTOWANIA:

Z wody odlać ok. 200 ml wody, pozostałą wodę zagotować z pół litra maślanki. Z odlanej wody i mąki zrobić zaklepkę (dokładnie wymieszać z mąką z wodą, aby nie było grudek). Gdy zupa zacznie się gotować, należy zdjąć ją z ognia i wlać zaklepkę, cały czas mieszając, a następnie doprowadzić do ponownego zagotowania. Zupę spróbować: dodać sól do smaku, śmietanę i jeśli zupa nie jest zbyt kwaśna, dodać resztę maślanki. Całość wymieszać.

Zupę podawać z gotowanymi ziemniakami pokrojonymi w kostkę. ■

Zapraszamy na

bezpłatne warsztaty dla małych
i średnich firm z branży agrotech

AI i Data Act, cyberbezpieczeństwo

Poznań, **17 marca 2026**

więcej informacji:
kontakt@agrifoodtef.pl
603070427, 618585105
www.dlaciebie.agrifoodtef.pl

Organizatorzy:

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

